

Sklepi CDS o letnem zaključnem računu

Po temeljiti razpravi so člani CDS potrdili zaključni račun za leto 1963 in sprejeli na osnovi zaključkov in ugotovitev gospodarske komisije, ki je zaključni račun še posebej temeljito predelala, naslednje sklepe:

1. Železarna izstopa iz članstva v Zavodu za ekspertize v Beogradu in iz Društva orodjarjev v Kranju.
2. V zvezi z analizo stroškov investicijske izgradnje je dolžna uprava čimprej skleniti ustrezne pogodbe, predvsem z izvajalci gradbenih del in izdelovalci opreme. V pogodbah naj bodo točno določene cene in roki izdelave.
3. Glede opreme, ki jo firma Cekop iz Zakopanov na Poljskem ni dobavila, je CDS zadalžil upravo, da analizira kupoprodajno pogodbo in na podlagi le-te zahteva odškodnino za zamujene roke. V kolikor pogodba ni sklenjena v tem smislu, pa naj ukrene vse potrebno, da bo dobava čimprej izvedena.
4. Čeprav so odgovorne službe in uprava skrbale za pravočasno nabavo deficitarnega materiala, predvsem žveple, kisline, cinka, ferolegur in mazuta, CDS vseeno opozarja upravo, da EE ne bodo mogle izpolniti planskih nalog v tekočem letu, če ne bomo poskrbeli v zadostni količini za te materiale.
5. Z nabavo polizdelkov, razen z uvozom trakov, je upravi in službam uspelo nadomestiti izpad proizvodnje jekla po količini. V prihodnje naj uprava ukrene vse potrebno, da bo nabava polizdelkov približana tudi asortimentu jekla, ki ga moramo nadoknaditi, bodisi z nakupom doma ali v tujini.
6. Z ozirom na vedno zahtevnejše pogoje nabave je treba v nabavnem oddelku okrepiti službe, tako kot to predvideva reorganizacija celotne komercialne službe, in sicer tako v kvalitetnem kot številčnem sestavu. Misliti moramo tudi na to, da je v nabavnem oddelku več sodelavcev, ki so tik pred upokojitvijo in jih bo treba nadomestiti.
7. Upravi je v preteklem letu uspelo urediti večino zunanjih vplivov za izboljšanje gospodarskega položaja, predvsem pa urediti prodajne cene našim izdelkom. Uprava je dolžna tako delo nadalje-

vati in poskušati rešiti še ukinitvev 15% prispevka, znižanje obresti na poslovni sklad in urediti stalna obratna sredstva.

8. Z znižanjem proizvodnih stroškov je železarna dosegla zadovoljive rezultate. Da bi te rezultate še izboljšali, mora uprava čimprej izdelati konkretne zadolžitve za znižanje materialnih stroškov v posameznih ekonomskih enotah.

9. Za gradnjo stanovanjskih hiš na Koroški Beli je treba čimprej določiti vire financiranja.

10. Uprava naj pospeši delo na pripravi organizacije in tehničnih zmogljivosti v predlovalnih obratih.

11. Čimprej je treba natančno analizirati podatke proizvodnje z namenom, da ugotovimo, kako je vplival izpad kvalitetnejšega jekla na padec prodajne cene. Ugotoviti je tudi treba, če so zaključena naročila skladna z asortimentom proizvodnje (Nadaljevanje na 9. strani)

Pred kratkim smo poročali v našem časopisu, da so izdelavo makete za temelje bluminga zaupali našim sodelavcem iz modelne mizarne. Delovodja tovariš Franc Papler nam je povedal, da so predvidevali, da bodo za izdelavo makete potrebovali okrog 1900 delovnih ur. Ker je morala biti maketa izdelana že do 15. februarja so delo opravili v 800 delovnih urah. Delali so v rednem delovnem času, proti koncu pa tudi po opravljenem delu v tovarni. Maketo, ki je izdelana v merilu 1:25 bodo nujno potrebovali na Belškem polju pri gradnji temeljev za bluming valjarno. Maketo so izdelovali: Anton Torkar, Anton Kelvišar, delovodje Franc Papler ter Leon Režek in Ciril Lakota

Tudi koks naj prihaja dnevno in enakomerno

Nekdaj je bil dovoz surovin zelo sunkovit. Ob takih prilikah bi potrebovali tudi 200% večje razkladalne zmogljivosti, ki ob manjših dovozi ne bi bile izkoriščene. Zaradi velikega povečanja pristojbin za vozovno zamudnino pa nas je finančno stanje prisililo, da je komercialni sektor pri domačih in tujih dobaviteljih uredil tako, da se je neenakomernost močno zmanjšala.

Leta 1961 smo mesečno dobili od 3734 do 6469 voz, v letu 1963 pa od 3910 do 5266 vagonov. Te številke kažejo mesečno nihanje, ki pa se napram dnevni sorazmerju

že močno zmanjša. Dnevno nihanje bi tudi skupaj z železniško postajo za nazaj ne mogli točno ugotoviti, ker so bili leta 1961 dnevi, ko je bil naš tovor deponiran celo v Vižmarjih. Po približni oceni vemo, da je dovoz naših voz nihaj dnevno od 80 pa do 320, se pravi, da je neenakomernost presegala 300%. To je za razkladalne in prevozne zmogljivosti nemogoč pojem, če za ponazoritev primerjamo neenakomernost naše zastarele železnice, kjer znaša le 30%. Enostavno povedano, bi morali na dan, ko je prispelo 320 vagonov, imeti — če na letni dovoz 60.792 vagonov računamo dnevno povprečje 166 voz — trikrat več žerjavov, tirov, lokomotiv, skladiščnega prostora in delavcev za notranji promet in razkladanje. To bi bilo razumljivo drago in neekonomično. Da bi to izboljšali, smo iskali izhod v čim bolj enakomerni dobavi.

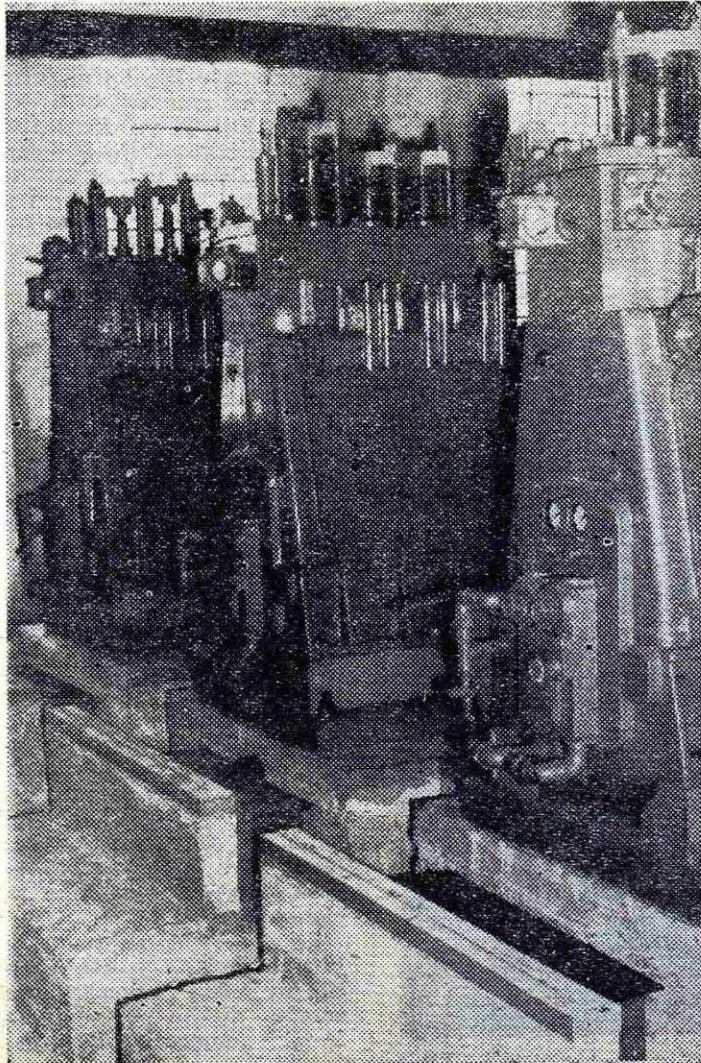
Da bi zmanjšali stojnine pri mazutu, je bilo treba povečati tudi skladišča, ki bodo kmalu dograjena. Prav tako bodo potrebna večja skladišča tudi za apno, predvsem zato, ker bodo ob izgradnji nove elektropeči odstranili silos. Zaradi mehanizacije razkladanja in pa zaradi zmanjšanja kale (20% ali 26" din), ki je nastala pri skladiščenju in ponovnem razkladanju, je bilo dogovorjeno, da bodo apno prevažali v zabojih, ki jih postopno izdelujejo. Železnica je tudi uredila hitrejši in bolj zanesljiv prevoz apna ter ga opravlja z direktnim vlakom, ki za naše potrebe enakomerno vozi tudi pre-

mog za Javornik in Jesenice. Največja stopnja enakomernosti je bila dosežena pri prevažanju rude z uvedbo direktnih maršrutnih vlakov, iz Ljubije. Včasih je dnevno prišlo na Jesenice tudi do 120 voz rude. Ob uvedbi maršrutnih vlakov pa sta rudo pripeljala dva vlaka po 32 voz in so jo tako navozili v treh mesecih za pol leta. Ob neenakomernem dovozu se je dogajalo, da v enem dnevu ni bilo niti enega vagona, naslednji dan pa kar 120 hkrati.

Pri starem železu so razkladalne zmogljivosti dvignili s tem, da odpadno žico iz žične valjarne navijajo, podjetje »Odpad« pa je zmanjšalo pošiljke odpadkov, ker smo z njimi imeli samo veliko dela, odpadki pa so zavzemali veliko prostora.

Večja enakomernost bo potrebna tudi pri dovažanju koka, ki za našo železarno predstavlja pomembno surovino. Tudi železnici bolje ustreza, če tovor vozi direktno in s čim manjšimi predelavami. Na ta način je dosežena večja komercialna brzina in obrat voz. Zaradi tega so predlagali, da bi z novim voznim redom vpeljali tudi maršrutne vlake za koks, ki bi prihajali na Jesenice le vsak drugi dan. Taka rešitev za nas ni najboljša, ker koks razkladamo samo ročno in dnevna enakomernost za nas ne bi bila izpolnjena. Predlagali smo, da bi z dnevnim maršrutnim vlakom v prvem polletju dovažali po 20, v drugem polletju, ko bodo v Lukavcu povečali zmogljivosti, pa po 30 vagonov dnevno. Želež smo tudi, da bi vlak s koksom prihajal dnevno okrog 12 ure, da bi lahko opravili dostavo do 14 ure, ker imamo nato na razpolago dovolj delavcev za razkladanje koka.

B. B.

Naprava za odbrize kovarine v valjarni 2400 na Javorniku

Spremenjen redni socialni prispevek za leto 1964

V 1. številki »Železarja« je bil objavljen članek »Izplačilo razlike rednega socialnega prispevka za leto 1963«, v katerem smo obvestili kolektiv, da se je znižal za leto 1963 redni socialni prispevek z 22 odst. na 21,5 odstotka. S tem se je povečalo čisto izplačilo posamezniku za 0,5 odstotka. To razliko smo kolektivu izplačali za 11 mesecev v posebni kvarti dne 28. 12. 1963. Decembrski obračun pa je bil izveden že po novem obračunu dne 15. 1. 1964. Isto višino zakonitih prispevkov (15 odst. proračunskega prispevka in 21,5 odst. rednega socialnega prispevka, skupaj 36,5 odst.) smo upoštevali tudi pri obračunu osebnega dohodka za januar 1964, to je izplačilo 15. 2. 1964.

Z novo okrožnico, št. 1/1 od 12. 2. 1964, službe družbenega knjigovodstva Narodne banke centralne Ljubljane, katere predpis smo sprejeli 20. februarja 1964, pa nas obveščajo o ponovni spremembi. Republiški zavod za socialno zavarovanje je namreč obvestilo centralno banko Narodne banke v Ljubljani da velja za socialistično republiko Slovenijo za leto 1964 skupna stopnja osnovnega prispevka za socialno zavarovanje — 22 %.

Zato z veljavnostjo od 1. januarja 1964 odračunavamo zakonite prispevke spet po stari stopnji. (15 % proračunskega prispevka in 22 % socialnega prispevka, skupaj 37 % zakonitih prispevkov. Obračun za mesec februar 1964 in dalje bo naslednji (primer):

bruto osebni dohodek delavca	65.000 din
proračunski prispevek redni 15 %	9.750 din
soc. prispevek redni 22 %	14.300 din
skupaj zakoniti prispevek — 37 %	24.050 din
2,25 % dopolnilni prorač. prispevek	1.462 din
čisto izplačilo znaša	39.488 din

Ker je ta način veljaven od 1. 1. 1964, so bili za ob-

računski mesec januar odtegnjeni zakoniti prispevki obrač. soc. prispevka za 0,5 procenta, zaradi česar je bilo čisto izplačilo previsoko za 0,5 %. To razliko smo dolžni posamezniku še odtegniti in odvesti v dobro Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Jesenice.

IBM strojni oddelek je že izračunal razliko premalo obračunskega prispevka za 0,5 procenta po bruto obdavčljivem osebnem dohodku v mesecu januarju 1964, kar bo odtegnjeno posamezniku od zaslužka v februarju pod vrsto odbitka (VO) 99.

Zaradi naknadnega odtegljaja te razlike delavcem in uslužbencem (v februarju za januar) se po sklepu kolegija Železarne Jesenice prizna ekonomskim enotam pri doseženi masi osebnega dohodka za februar povečanje odtegnjene vsote v bruto iznosu. S tem je faktor po enoti izdelka (VP 10) nekoliko povečan, tako da posamezniku vsoto odtegljaja (VO 99) pokrije nekoliko večje izplačilo.

Seveda ta razlika odtegljaja pri povečanju mase doseženega dohodka velja le za mesec januar 1964, naslednje mesece nosi zvišanje zakonitih prispevkov s 36,5 % na 37 % spet sleherni član kolektiva.

Janez Krušič

EE elektrodelavnica

Razpravljali so o gospodarjenju, uspehih in neuspehih ter izboljšanju v letu 1964

UO elektro delavnice je na redni seji razpravljala o gospodarskem uspehu v letu 1963 in o nalogah za tekoče leto, o notranjih problemih in predlogih za odpravo pomanjkljivosti ter o borbi za zniževanje stroškov vzdrževanja.

Po poročilu obratnega knjigovodje o rezultatih gospodarjenja v preteklem letu, ki izkazuje znižanje stroškov proti planu, dejanski stroški elektro vzdrževanja so bili proti realizaciji v letu 1962 nižji za 2,2 %, in na dodatna pojasnila in obrazložitve obratovodje je bilo v razpravi poudarjeno, da je treba nenehno stremeti za znižanjem proizvodnih in vzdrževalnih stroškov, ki predstavljajo eno glavnih osnov za rast čistega in osebnega dohodka. Predvsem je važna poraba materiala, vestno, hitro in solidno delo ter skrb za zmanjšanje zastojev; (v letu 1963 so bili proti letu 1962 nižji približno za 3 %).

Bolezenska odsotnost do 30 dni je nižja, porasli pa so izredno plačani in neplačani dopusti, ki jih je treba čim bolj znižati. Število nadur je naraslo z ozirom na veliko pomanjkanje delavcev. To povzroča delno zaostajanje del.

Trenutno predstavlja največji problem pomanjkanje delavcev. V letu 1962 in 1963 je odšlo iz elektrodelavnice v JNA in druga podjetja večje število sodelavcev, dotok pa je bil manjši. Vzroki za odhod v druga podjetja so: zaposlenost v bližini domačega kraja (31 % je vozačev), lažji pogoji dela in večji osebni dohodki. V tem mesecu bo nezasedenih že 9 delovnih mest in ni izglede, da bi to stanje popravili pred zaključkom šolskega leta, ko se bodo izučili vajenci, ki pa jih je le šest.

Sprejet je bil predlog, da

povečamo število I. obratnih elektrikaev na plavžih od 3 na 4 s tem, da zmanjšamo število II. obratnih elektrikaev od 4 na 3, zaradi nemotenega vzdrževanja v obratih in na posebnih dvigalih.

Obratovodstvo pripravlja spremembo notranje organizacije dela v centralni delavnici, kar nakazujejo sedanje in bodoče potrebe in bo končna oblika obravnavana na prihodnji seji. Predlog o potrebnih notranjih spremembah v telefonski centrali z ozirom na znatno povečan obseg dela in povečanje celotnega omrežja je bil predložen organizacijskemu biroju že v juliju 1963, kakor tudi o no-

tranji organizacijski spremembi navijalnice in sicer v novembru lani.

Sedanji prostori centralne delavnice so premajhni, kar zavira normalni potek delovnih postopkov, kar je ugotovil že leta 1959 sekretariat za delo SRS.

Predlog obratovodstva za razdelitev razpoložljivih sredstev iz IV. programa (2 %) je bil odobren.

Za telefonistke — teleprintistke je bila zaprosena odobritev novih halj, ki so bile odobrene za administrativno osebje. Ker to ni uspelo, naj obratovodstvo napravi predlog na upravni odbor, ker UOEE smatra, da je z ozirom na značaj službe to upravičeno.

Vsi predlogi bodo dani v potrditev zboru ekonomske enote.

T.

Upokojemcem primerna stanovanja

V 9. številki »Železarja« ste objavili članek Dantega Jasniča »Razmišljanja o težah za nov pokojninski sistem«. Ker članek na koncu vzbudja aktivne zavarovance in upokojemce k sodelovanju oziroma razpravi, sem se odločil, da vam pišem. Rad bi prispeval nekaj pripomb, za katere smatram, da so v dobrobit nas vseh, za tiste, ki še delate in za nas, ki smo že upokojeni.

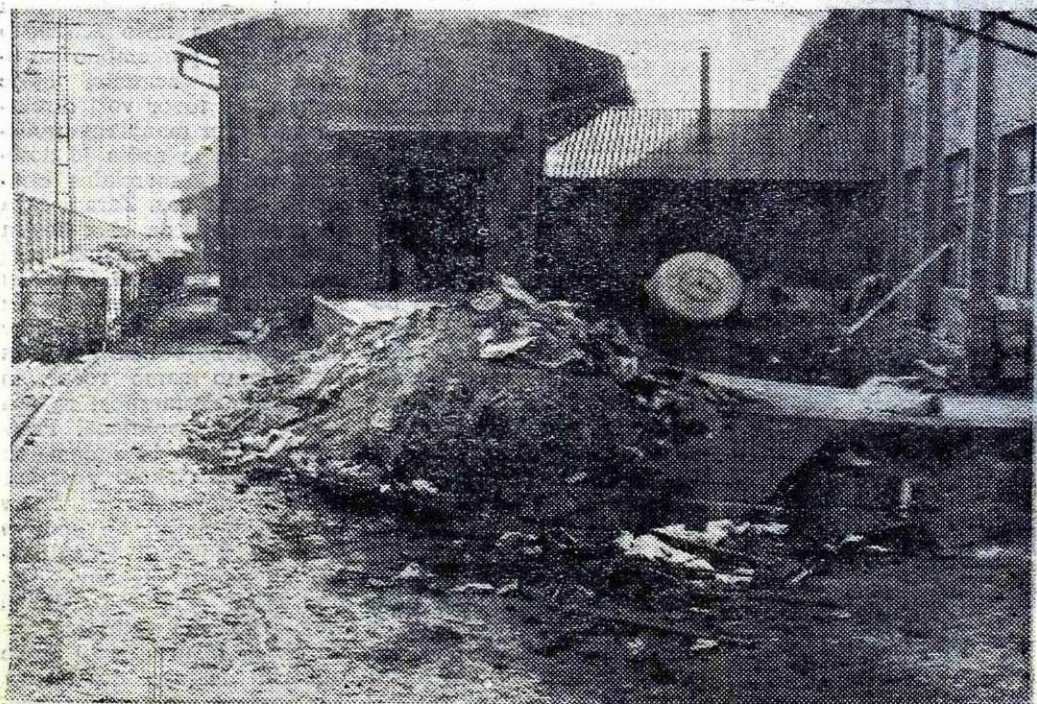
V naši železarni je malo delovnih mest, na katerih bodo delavci vzdržali 40 let oziroma ženske 35 let. Precej je delovnih mest, na katerih ni mogoče vzdržati niti sedanjo delovno dobo, kot na primer v šamotarni, kjer je delavec na nekaterih delovnih mestih po 25 do 30 letih že tako izčrpan, bolan in tudi živčno uničen, da ne zmore več oziroma ne dohaja mlajših, ki ga gledajo po strani. Nihče mu ne verjame, da ne more več tako delati kot nekdaj, ko je bil mlad in zdrav. Običajno ga premestijo na slabše delovno mesto in morda še v drug obrat, dokler ni upokojen. V šamotarni so delovni pogoji posebno težki tudi zaradi poklicne bolezni silikoze, ki v velikih primerih povzroči premestitev, slabšo plačo in nazadnje še manjšo pokojnino. Delavec je oškodovan. Za take primere bi moral biti nekje poseben predlog, morda o skrajšani delovni dobi oziroma skrajšani v tem smislu, da bi se 9 mesecev šlo za leto. To pa ni edini primer v naši železarni, takih delovnih mest oziroma delovnih pogojev je več. Posledice vsega tega pa trpi nazadnje sedaj zavarovavec sam. Tov. Dante Jasnič skrajšano delovno dobo v članku omenja.

Pripomnil bi pa tudi, da je treba pri nižjih upokojenih pregledati in poiskati vse vzroke nizkim pokojninam in jim omogočiti dostojno pokojnino, saj je vsak od njih po svojih zmožnostih in močeh prispeval za skupnost

in v dobrobit nas vseh. Ne bi smelo biti prevelikih razponov med najvišjimi in najnižjimi pokojninami, saj imamo tudi žolodce približno vsi enake, posebno sedaj, ko smo upokojeni. Pereče je tudi vprašanje cen, ki so po republikah zelo različne, zato naj bi tudi republika vsa prej omenjena vprašanja reševala zase, po svojih razmerah. Zakon naj tudi zagotovi, da v prihodnje pokojnine ne bodo več zaostajale za naraščanjem življenjskih stroškov.

Na koncu bi se dotaknil še perečega vprašanja: stanovanj za upokojemce. Menim, da bi morali merodajni forumi tudi po tem vprašanju storiti več in omogočiti upokojemcem zdrava, toda cenena stanovanja. Imam predlog, ali ne bi mogli zgraditi skromna, toda suha in svetla stanovanja za upokojemce s skromnimi pokojninami in tako zagotoviti tudi nekdanjim sodelavcem spodobno življenje, saj so upravičeni do tega. V nasprotnem primeru se ne smemo čuditi, če imajo upokojenči občutek, da so pozabljeni ter za med »staro železo«. Prostor za gradnjo je dovolj, z dobro voljo in večjo skrbjo za nekdanje sodelavce bi lahko marsikaj uresničili in jim tako vlili prepričanje, da niso pozabljeni. Pripomnil bi še to. Stopite v stik z upokojenimi, ki bi vam morda posredovali še kakšen dober predlog, saj so vsi zelo pri stopni za pameten razgovor

Janez Soklič
invalidski upokojenec

Kup smeti in papirja pred šamotarno nam ne dela velike časti. Tisti, ki so zadolženi za vzdrževanje čistoče okrog tovarniških objektov naj poskrbijo, da bo smetišče čimprej odstranjeno.

Sklad zdravstvenega zavarovanja komunalne skupnosti zavarovancev Jesenice in Radovljica je lani zaključil svoje poslovanje z 22 milijoni dinarjev primanjkljaja

NADALJEVANJE

Znižanje stroškov za zdravila kaže tudi na to, da je malenkostna udeležba zavarovancev k izdatkom (prispevek na zdravilo 60 din) vpliva na smotrno trošenje skladov zdravstvenega varstva, verjetno brez škode za koristnika pravic iz zdravstvenega zavarovanja.

Za zdravljenje zob in zobotehnično pomoč smo izdali na Jesenicah 67.736.390 dinarjev, v Radovljici pa 39 milijonov 879.316 dinarjev ali skupaj 107.615.706 dinarjev.

V tej panogi zdravljenja se opazja po razpoložljivih podatkih, da so stroški nekoliko porasli, medtem ko je število storitev padlo. Verjetno je vzrok tej ugotovitvi v ne-realnem prikazovanju statističnih podatkov, če upoštevamo, da smo v letu 1963, z ozirom na nov pravilnik oziroma cenik za zobna dela, ki ga je sprejelo društvo zobozdravstvenih delavcev za Slovenijo, pri sklepanju pogodbe povečali cene storitvam za okrog 30 odstotkov v primerjavi z izdatki v letu 1962.

Porasli so tudi stroški za potovanja zavarovancev v druge zdravstvene ustanove. Na eni strani opazimo, da so zavarovanci v tem letu več potovali po nalogu lečečega zdravnika v druge zdravstvene ustanove po zdravniško pomoč, na drugi strani pa so stroški narasli zaradi tega, ker imajo zavarovanci po pravilniku o uveljavljanju zdravstvenega varstva večje pravice o tem, da lahko izbirajo prevozno sredstvo — vlak ali avtobus in do povračila potnih stroškov za izbranega ali pristojnega zdravnika, če je pot daljša od 5 kilometrov. Skupno je sklad izplačal 38.663.679 dinarjev potnih stroškov. Od tega so porabili zavarovanci na Jesenicah 19.745.254 din, v Radovljici pa 18.918.425 din. Poleg prevoznih stroškov pa je bilo izplačano tudi za stroške prehrane in prenočišča za čas bivanja v drugem kraju na Jesenicah 2.736.200 din, v Radovljici pa 927.640 din, skupaj 3.663.940 dinarjev.

Za pomoč k opremljenosti novorojenčka je bilo skupaj 8 milijonov 360.000 dinarjev izdatkov, od tega na Jesenicah 4.440.000 din, v Radovljici pa 3.980.000 dinarjev.

Za pogrebne stroške za primer smrti zavarovanca je bilo izplačano 7.771.670 dinarjev; na Jesenicah 4.368.000 dinarjev, v Radovljici 3.403.807 din. Za primer smrti družinskega člana zavarovanca je bilo izplačano 3.112.280 dinarjev in sicer na Jesenicah 1.872.280 dinarjev in v Radovljici 1.240.000 dinarjev.

V glavnem se povečujejo stroški skoraj v vseh postav-

kah zdravstvenega varstva, vendar pretežno tam, kjer niti zdravstvena služba niti služba komunalnega zavoda za socialno zavarovanje nima vpliva na kakršnokoli varčevanje. Navedeni podatki so zanimivi predvsem zaradi nesorazmerja med potrošnjo sredstev zdravstvenega sklada na področju jeseniške in radovljiške občine. Ta neskladnost nalaga skupnosti zavarovancev in zavodu za socialno zavarovanje, da temeljito analizirata stroške zdravstvenega varstva. Pri tem pa je treba upoštevati število zavarovanih oseb po občinah. Na Jesenicah je 13.300 aktivnih zavarovancev 12.900 njihovih svojcev, 2.600 upokojenec in 1300 njihovih svojcev. V Radovljici pa 9.500 aktivnih zavarovancev in 6.600 svojcev ter 2700 upokojenec in 1200 svojcev. V jeseniški občini je skupno 30.100 zavarovanih oseb, v Radovljici pa 20.000 zavarovanih oseb. Po podatkih smo na Jesenicah porabili na zavarovano osebo okoli 34.000 din, dohodki sklada pa znašajo 33.500 dinarjev. Porabili smo torej 500 din več kot je bilo dohodkov. V Radovljici pa so porabili na zavarovano osebo 31.750 dinarjev. Dohodkov pa so zbrali 31.470 dinarjev in presegli dohodke z izdatki za 280 dinarjev na zavarovano osebo.

Iz tega vidimo, da smo na Jesenicah porabili kar 110 dinarjev več na zavarovano osebo kot v radovljiški občini. Tako visoka razlika ni opravičljiva, kljub temu, da je v naši občini težka industrija, ki predstavlja v zdravstvenem zavarovanju okrog 55% vseh stroškov sklada in približno toliko tudi pri dohodkih sklada, zlasti če upoštevamo, da so bili v prejšnjih letih, po podatkih okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, na Jesenicah ti izdatki nižji kot v Radovljici, v razmerju proti ustvarjenemu dohodku. Prav ta razlika izdatkov nam narekuje smer, po kateri moramo analizirati stroške sklada in ugotoviti vzroke nesorazmerja. Ali se je poslabšalo zdravstveno stanje prebivalcev v naši občini, ali je zdravstvena služba dražja kot v radovljiški občini? Analizirati je treba bolniški stalež itd.

Že primerjava podatkov o odsotnosti zaradi nesreč pri delu, bolezni in poklicnega obolenja kaže, da je bilo v radovljiški občini manj izdatkov za zdravstveno varstvo; delno zaradi tega, ker so nižali odsotnost z dela zaradi nezmožnosti za delo proti letu 1962 za okrog 1,10%. Na Jesenicah je ta pokazatelj le 0,56%. Na Jesenicah je bilo v bolniškem staležu povprečno 8.171 aktivnih zavarovancev, pri tem so izgubili 212.488

delovnih dni, v radovljiški občini pa je болоvalo 4.545 aktivnih zavarovancev 118.203 dneve. Skupaj torej v obeh občinah 12.716 zavarovancev 330.365 dni, kar pomeni 5,06% izgubljenih dni na povprečni stalež zaposlenih. Na Jesenicah je bilo za 0,97% več izgubljenih dni kot v Radovljici.

Med pomembnimi ukrepi za zniževanje stroškov zdravstvenega zavarovanja je bolniška kontrola. Bolniške dopuste so nadzirale nekatere organizacije že pred novim zakonom o zdravstvenem zavarovanju, zlasti naša železarna in tovarna verig v Lescah. Po novih predpisih se je ta služba razširila še na druge organizacije, tako da trenutno nadzirajo bolniški dopust Železarna Jesenice, Tovarna verig Lesce, Elan, Tio, Almir, Sukno, Gorenje in Komunalno podjetje Radovljica. Posebnega uslužbenca za to kontrolo ima le železarna. V ostalih podjetjih to izvajajo honorarni uslužbenci. Žal priporočilo komunalne skupnosti zavarovancev, naj organizacije uvedejo bolniško kontrolo, ni uspelo, razen na področju Radovljice. Stalna kontrola s strani KZSZ je bila uvedena s 1. julijem lani. V obdobju od 1. julija do 31. decembra je bilo 2585 obiskov na domu bolnika pa tudi izven njihovega stanovanja. Odkritih kršitev bolniškega reda je bilo 44, vključno zadeve, ki so jih odkrili

kontrolorji organizacij. V 31 primerih je bila izdana odredba o začasni ukinitvi nadomestila osebnega dohodka, v 12 primerih pa je lečeči zdravnik določil izločitev iz bolniškega staleža, ali pa je zavarovanec sam zahteval, da neha болоvati.

Komunalni zavod je najbolj grobe kršitve predal sodniku za prekrške v kaznovanje. Za sistematično in dosledno izvajanje kontrole bolniških dopustov bi bilo priporočljivo, da imajo vse večje organizacije lastnega kontrolorja in zavodu ne bi bilo treba opravljati te službe tudi zanje, to je za dobo 7 oziroma 30 dni болоvanja. Na ta način bi organizacije delno zaščitile sredstva, namenjena

za izplačevanje nadomestila osebnega dohodka ter znižala odstotek болоvanj. Pri kontroli bolnikov lahko opazimo, da posmezne ambulate ne nudijo vpogleda v celotni stalež, oziroma same določajo, koga je treba obiskati.

Kontrola bolnikov bo uspešna le, kadar bodo zdravstvena služba, zavod za socialno zavarovanje in organizacije sodelovali pri odkrivanju in preprečevanju izkoriščanja skladov zdravstvenega zavarovanja, da bi zaradi neopravičenega naraščanja stroškov zdravstvenega sklada ne bi bilo treba obremenjevati organizacij z dodatnimi prispevki.

Valentin Žen

R A Z P I S

Po sklepu upravnega odbora aero kluba Jesenice razpisujemo natečaj za sprejem učencev v začetniški tečaj jadralnih pilotov in začetniški tečaj padalcev. Pogoji:

- sprejemmo vse mladince in mladinke, ki so stari najmanj 15 let,
- postati morajo člani aero kluba,
- biti morajo telesno in duševno zdravi,
- ineti morajo veselje do letenja.

Pristopne izjave dobite pri vratarju v ŽIC. Teoretični tečaj se bo predvidoma začel v začetku aprila, praktični pa bo med šolskimi počitnicami. Informativni sestanek s kandidati bo 25. marca ob 19. uri v prostorih ŽIC.

Kadrovska komisija
aero kluba

Peter Ramuš

Tudi Peter Ramuš je moral med drugo svetovno vojno v izseljeniško taborišče, pozneje pa je odšel v partizane, kjer je bil borec Prešernove brigade. Med delavci je bil zelo priljubljen, usodnega dne, ko se je zgodila nesreča, pa je bil na delu komaj 10 minut. Ko je pomagal sodelavcu, je padel 3 metre globoko in se poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je nekaj dni pozneje za posledicami nesreče tudi umrl.

Pred kratkim so na Dovjem pokopali našega sodelavca Petra Ramuša, ki se je pri delu težko ponesrečil. Peter Ramuš je bil rojen 25. jan. 1909, v naši železarni pa je bil zaposlen od leta 1928. Najprej je bil zaposlen na prometnem oddelku in v vozovni delavnici od 30. 4. 1946 dalje pa na težki progi, nazadnje pa je bil krmilar valjev.

Pogreba pokojnega Petra Ramuša se je udeležilo mnogo naših sodelavcev, med njimi celotna dnina Erjavce s težke proge. Ob odprtem grobu se je v imenu kolektiva obrata Javornik I. poslovil Vinko Mežnarc ter predstavnik organizacije Zveze borcev s Hrušice. Pokojnega sodelavca Petra Ramuša bomo ohranili v spominu.

NOV PROIZVODNI USPEH KOLEKTIVA ELEKTROPEČI

Kolektiv elektropeči je v letošnjem februarju dosegel do sedaj največji proizvodni uspeh. Članom kolektiva je uspelo izdelati 1.459 ton jekla in s tem doseči rekordno mesečno proizvodnjo, kar je največja proizvodnja sploh, odkar obratujeta peči. Uspeh je zelo velik, saj so ga dosegli v najkrajšem mesecu v letu. Pri tem moramo še upoštevati remont peči, izzidavo stene, katero so z veliko prizadevnostjo člani kolektiva izzidali v najkrajšem času. K temu uspehu je pripomogel tudi asortiment kvalitete, ki je bil sestavljen iz lažjih nelegiranih kvalitete, katere je možno izdelati v nekoliko krajšem času.

V minulem mesecu so izdelali novo kvaliteto jekla po predpisih RO za potrebe tovarne verig v Lescah, ki je oplemeniten z višjim odstotkom kroma in aluminija. Izdelava te kvalitete je otežkočena predvsem zaradi visokega odstotka aluminija, ki jeklo pri vlivanju zgošča, kar onemogoča normalno litje

M. M.

Obračun našega dela za leto 1963

Kot smo že poročali, je v torek 25. februarja centralni delavski svet po predhodni obravnavi na njegovih komisijah pregledal in odobril zaključni račun za leto 1963. Istočasno je tudi odobril delitev doseženega dohodka in obračune posameznih gospodarskih organizacij, katerih ustanovitelji je Železarna Jesenice in sicer: Obratna ambulanta, ŽIC in Gostinske enote »Železar.« Najprej moramo ugotoviti, da je preteklo poslovno leto že tretje po vrsti, odkar smo zašli, kar se tiče lastnih skladov, v finančno stisko. Zato, preden bomo obravnavali posamezne dele zaključnega računa, poizkusimo že v naprej prikazati glavne težave, ki nas zadnje tri leta bolj tarejo in ovirajo normalni potek proizvodnje, kakor se nam je to dogajalo prej.

Prvič: NESTALNOST DELOVNE SILE. Pri popisu delovnih mest prikazujemo, da potrebujemo za nemoten potek proizvodnje 7.263 ljudi ustrezne kvalifikacijske strukture. Povprečno pa smo imeli zaposlenih leta 1961 6.951, leta 1962 7.005 in v letu 1963 6.860 ljudi, torej v primerjavi s planiranimi potrebami in ne oziraje se na kvalifikacijsko strukturo v letu 1963 povprečno 403 ljudi dnevno manj. Če upoštevamo še, da je bilo povprečno z rednega dela v našem kolektivu odsotnih 14,61 %, pomeni to dnevni izostanek 1.002 delavca. Skupaj nam je torej lani povprečno manjkalo na dan okoli 1.400 ljudi. Mnogi so bili odsotni zaradi bolezni, kar povprečno 451 dnevno, na rednem letnem dopustu jih je bilo povprečno dnevno 480 — razni drugi »izbranci« našega kolektiva so bili delovni izven tovarne kar povprečno 71 na dan. Vendar vsa ta množica povprečno dnevno manjkajočih ni edina ovira za normalni potek proizvodnje. Nič manjši in vpliv stalne menjave delavcev. Lani je zapustilo našo tovarno kar 1.080 ljudi, na novo pa je prišlo 938 sodelavcev. Ta premočna fluktuacija ni porazdeljena na vse delovne enote enakomerno, pač pa je največja v težkih osnovnih obratih kot so plavži in prav posebno martinarna. Škode, ki jo povzroča ta val neustaljene delovne sile, še nimamo v celoti dognane —

vendar pa to pomeni za podjetje nekaj sto milijonov manj dohodka, kar je jasno na prvi pogled.

Drugič: KAKOVOST IN CENA RUDE IN TEHNOLOŠKEGA GORIVA. Preden si ogledamo ta problem, moramo prej ugotoviti neko čudno nesorazmerje in to, da smo za prevoz okoli milijon ton raznih surovin in drugega materiala v letu 1962 plačali 3.057.000.000 dinarjev, za 965.000 ton v letu 1963 pa 2.786.000.000 dinarjev. Za predelavo teh količin je znašala udeležba kolektiva z netto osebnimi dohodki v letu 1962 2.900.872.000 dinarjev, v letu 1963 pa 3.121.000.000 dinarjev. Znano nam je, da je temu nesorazmerju med plačano tovarnino in vloženim delom za predelavo teh surovin, skoraj sedemdesetletnega delovnega kolektiva vzrok na eni strani previsoka prevozna tarifna postavka za masovne surovine in tehnološko gorivo, na drugi strani pa povprečna oddaljenost naše surovinske baze, ki znaša okoli 320 km.

Če smo v takem položaju, potem moramo stremeti, da za naše potrebe dobimo rudo z ustrezno vsebnostjo železa in ustrezno granulacijo in koks po običajnih metalurških normah in kar je glavno, po znosnih cenah. Drugi osnovni vzrok našim težavam — neodgovarjajoči tehnološki in vrednostni sestav vsipa v plavžih — povzroča, da se je povečala naša lastna ce-

na proizvodnje grodlja na to no preko 59.000 din, ruski grodelj, postavljen na Jesenice, pa stane okoli 47.000 din 1 tona.

Torej če bi rešili vprašanje cene našega grodlja tako, da bi se približala italijanskim, na katerih nivo so postavljene prodajne cene naših izdelkov, bi bil dobršen del našega finančnega položaja rešen.

Tretjič: PRODAJNE CENE IN INSTRUMENTI. Prodajne cene naših izdelkov so bile ob koncu junija lanskega leta usklajene med seboj. Če bi do te uskladitve prodajnih cen ne prišlo, bi bil naš dohodek tako nizek, da verjetno ne bi mogli pokriti izplačanih osebnih dohodkov. Ostalo pa je še vedno nerešeno vprašanje sprostitev davka na promet izdelkov, prispevka federaciji, nižje stopnje za obresti na poslovni sklad ter ureditev stalnih obratnih sredstev.

Četrtič: Tovarna, in to od plavžev preko težke proge do žebjarne, čvarne ali katerega drugega obrata, je stara in tehnično zaostala.

Petič: TEŽAVE Z NABAVO IN KVALITETA MATERIALA. Danes ni cinka, jutri ni žveplene kisline, pa še mazuta in karbida. Valjev za Siemens ogrodje je zmanjkalo, slaba kakovost ognjevodnega materiala, starega železa in premoga imamo še za nekaj dni, koks nam stalno primanjkuje — to so bile dnevne težave v lanskem letu, ki so povzročale izpad proizvodnje, slabšo kvaliteto in ogromno prekoračenje proizvodnih stroškov.

Šestič: Lani smo imeli izven amortizacije za zamenjavo samo okoli 24 milijonov lastnih skladov za vse potrebe razširjene reprodukcije in družbenega standarda in samo z dodatnimi zadolžitvami smo zaključili leto 1963.

To je nekaj pojavov, ki jih moramo prej poznati, preden bomo lahko razumeli posamezne rezultate našega dela,

ki jih pojasnjuje zaključni račun za leto 1963.

V zaključnem računu je med prvimi poglavji obdelana skupna proizvodnja. Tu ne beležimo takih uspehov, kakor smo jih bili do sedaj vajeni, saj smo količinski plan dosegli le 98 %. V glavnem je nastal izpad zaradi nepredvidenega remonta na plavžih pri surovem železu in pa izpad 26.812 ton jekla v martinarni. Izpad proizvodnje surovega železa smo nadomestili v glavnem z uvozom surovega železa, medtem ko smo izpad proizvodnje jekla poskušali pokriti z nakupom jekla v Železarni Sisk. To se nam je količinsko skoraj posrečilo, vendar jeklo iz Siska ni moglo v ce-

surovine in material energija — samo kupljena gorivo in mazivo poraba orodja pomožen material, tuja pravila, prevozne storitve, stroški denarnega in plač. prometa obresti od kreditov za vzgojo kadrov za reklamo za sejme za zavarovanje stroški investicijskega vzdrževanja stroški remontov stroški uvajanja nove proizvodnje za prevoz delavcev v službo redna amortizacija za zamenjavo obresti od poslovnega sklada članarine zborsnicam, Združenju itd. dopolnilni socialni prispevek vodni prispevek vkalkulirani osebni dohodki zaščitna sredstva skupni stroški (nismo obravnavali nekih še drugih vrst stroškov) davek na promet

skupni stroški proizvodnje v letu 1963

Kar se tiče doseženih izplenov, (imamo možnost, da za sto in sto milijonov povečamo dohodek ali pa ga izgubimo), so bili boljši pri debeli pločevini, medtem ko so v drugih delovnih enotah približno enaki doseženim izplenom v letu 1962.

Če ugotovljamo produktivnost v kg na uro in meža, smo to povečali skoraj v vseh obratih, če pa v ta izračun vključimo še rezultate martinarne, komaj dosegamo uspeh iz l. 1962.

Če smo zaradi že omenjenih in še drugih nepredvidenih težav v martinarni morali obstati na predlanskih uspehih, vendar to ne drži za raziskovalni oddelek, ki je svoje delo usmeril v razvoj in proizvodnjo:

1. konstrukcijskega jekla s povišano mejo iztezanja,
2. magnetnega materiala,
3. nerjavečega in ognjeodpornega jekla,
4. elektrodnega materiala.

loti nadomestiti tiste kvalitete, ki so jih potrebovali valjarne in predelovalni obrati. Vendar vse to nam je omogočilo, da smo blagovni plan za leto 1963 ne samo dosegli, temveč celo presegli za 4,6 %.

V poglavju, ki obravnava problematiko proizvodnje, je razvidno, da je najboljše uspehe lani dosegla elektropeč, nadalje valjarna 2400 in elektrodni oddelek, ki ni samo pod enakimi pogoji izboljšal proizvodnjo, temveč je osvojil še vrsto novih elektrod.

Stroški proizvodnje, ki so precej višji od planiranih in to v glavnem v jeklarni, znašajo:

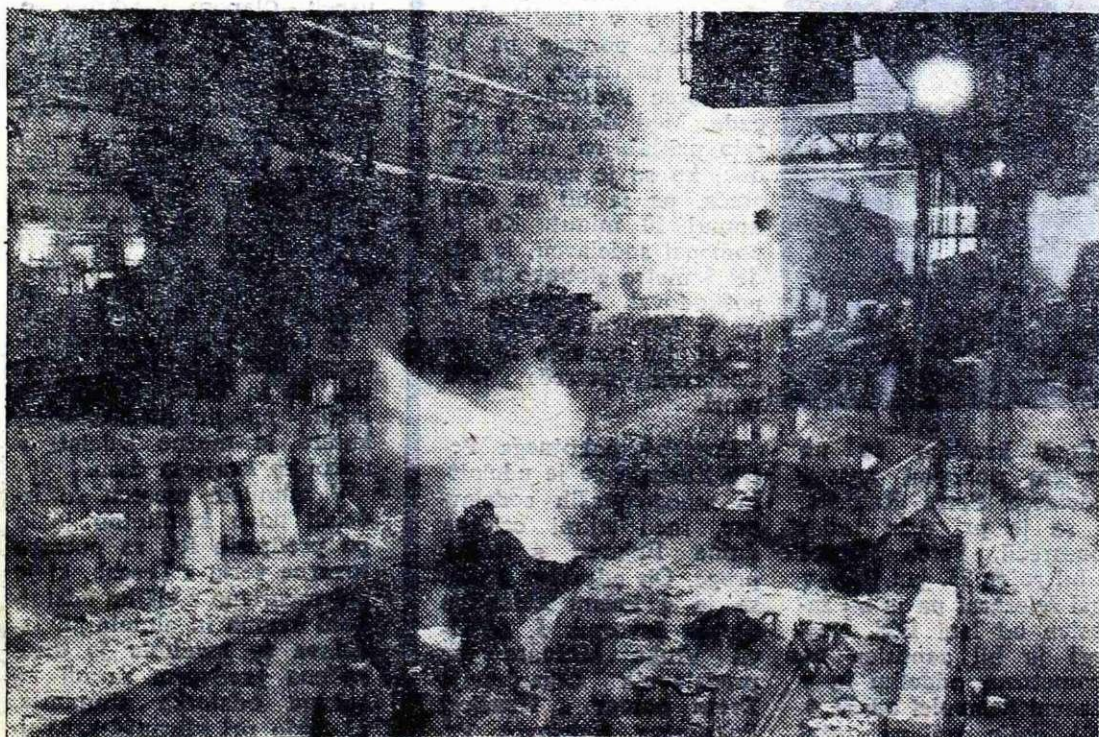
19.259.000.000 din
851.000.000 din
5.486.000.000 din
1.525.000.000 din
1.554.000.000 din
469.000.000 din
55.364.000 din
32.300.000 din
9.000.000 din
121.247.000 din
1.700.000.000 din
1.120.000.000 din
64.523.000 din
50.162.000 din
1.694.260.000 din
1.113.000.000 din
71.069.000 din
206.808.000 din
212.189.000 din
5.284.777.000 din
176.799.000 din
41.227.814.000 din
606.363.000 din

41.834.177.000 din

Ta oddelek je že osvojil marsikatero dragoceno kvaliteto jekla in utrdil več proizvodnih postopkov tudi že za prej znane vrste jekel.

Poročilo komercialne službe omenja poleg nevšečnosti pri nabavi surovin in ostalega materiala, potrebnega za potek proizvodnje, tudi odnose z našimi kupci. Od sklenjenih prodanih količin na osnovi podpisanih pogodb nismo v celoti izpolnili svoje dolžnosti oziroma dobav. To pomeni, da bomo morali ta zaostanek nadoknaditi v letu 1964. Prikazana je tudi povprečno dosežena vrednost prodajne cene zadnjih 5 let. Ta enostavni podatek kaže, da gre premik v kvaliteto še naprej. V letu 1963 je bila dosežena povprečna prodajna cena boljša od predlanske, vendar nas ne more povsem zadovoljiti. Pereče je še vedno vprašanje reklamacij kupcev za naše blago. Teh je sicer proti letu 1962 za 131

(Nadaljevanje na 5. strani)

Lani v jeklarni niso izpolnili količinskega plana

Obračun našega dela za leto 1963

(Nadaljevanje s 4. strani)

primerov manj, kar dokazuje, da gre v tem pogledu le na bolje. Omenjen je tudi uvoz in izvoz. Uvozili smo raznega blaga, rezervnih delov za potrebe proizvodnje in investicijske opreme v vrednosti 7.519.000.000 dinarjev, izvozili pa smo za 3.519.439.000 dinarjev lastnih izdelkov.

Iz podatkov uprave osnovnih sredstev je razvidno, da je današnja vrednost tovarne (brez rekonstrukcije na Belškem polju) še 19.396.000.000, kar pomeni, da je njena papirnata zmogljivost še vedno 42,6%, v resnici pa je fizično in ekonomsko mnogo bolj zastarela.

Za investicije, v glavnem za valjarne Bela, smo že porabili 12.151.000.000 dinarjev (nekaj še v letu 1962, vendar večinoma v letu 1963). Od tega denarja je dano predajmov za opremo in za izvajalce ostalih del v višini 4.654.696 tisoč din in bodo ta dela oziroma investicijska oprema prispela šele v letu 1964, nekaj pa celo pozneje.

Naše zadolžitve za gospodarske investicije so znašale ob koncu lanskega leta 12.083.062.000 dinarjev, od tega je dolga, ki je že zapadel v odplačilo, 1.026.840.000 dinarjev ter znaša letni obrok odplačila 442.182.000 dinarjev.

V gradnjo novih stanovanj smo lani vložili 253.000.000 dinarjev. Skupaj je bilo lani dograjenih 147 družinskih stanovanj in 36 garsonjer. Prav tako smo lani začeli graditi šest 20-stanovanjskih blokov na Koroški Beli.

Ob koncu leta smo bili na račun gradnje stanovanj zadolženi za 1.036.474.000 dinarjev, tako da znaša letni obrok tega dolga 116.213.000 dinarjev.

Iz poročila kadrovske službe smo že uvodoma vzeli sliko o gibanju delavcev. Vendar so tudi ostali podatki zelo zanimivi. Na primer o nesrečah lani smo imeli 934 nesreč. Od tega se je ponesrečilo pri opravljanju svojega dela na delovnem mestu 830 in na poti v tovarno 99 delavcev. Težko je tudi stanje pri številu delavcev invalidov, ki je poraslo od 635 oseb v letu 1962 na 669 oseb v letu 1963.

Med podatki o štipendiranju je omenjeno, da štipendiramo 75 oseb na visokih šolah, 10 na višjih šolah, 180 na srednjih šolah in 237 na poklicni šoli, torej imamo skupaj 502 štipendista.

V tem delu poročila so obravnavani tudi osebni dohodki, ki so proti letu 1962 po

rasli za 10,4%, kar pomeni, da je povprečni mesečni netto osebni dohodek porasel na enega zaposlenega (208 ur) s 35.668 din v letu 1962 na 39.158 dinarjev v letu 1963, brez upoštevanja bonov za malico.

Finančni rezultat celotnega poslovanja izkazuje, da je bil bruto dohodek leta 1963 dosežen v višini 45.082.975 tisoč din. Od tega je bila fakturirana realizacija za eksterno prodajo naših izdelkov in uslug 39.010.103.000. V primerjavi s skupnim bruto dohodkom v letu 1962 je bil ta višji v letu 1963 za 10,01%, v eksterni prodaji pa za 9,79%, vendar ta celotni povečani uspeh ni samo rezultat večjega dela našega kolektiva, ker kakor sem že omenil, smo v drugi polovici leta uskladili neke naše prodajne cene in tako povečali prodajno vrednost naših izdelkov.

Če k doseženemu dohodku prištejemo še neposlovne dohodke, potem je vrednost oziroma višina dohodka, ki smo ga ustanovili po fakturirani realizaciji, 7.547.223 tisoč din. Ker pa smo ustvarili višjo plačano realizacijo, kakor pa fakturirano, delimo dohodek po plačani realizaciji, ki je 7.633.243.000 dinarjev.

Od tega dohodka odvedemo 15% prispevek družbi v višini 1.145.000.000 dinarjev, tako da nam ostane še čisti dohodek 6.488.256.000 dinarjev. Iz tega čistega dohodka pokrijemo vse izplačane osebne dohodke v letu 1963 v višini 5.536.441.000 dinarjev in osebne dohodke v zmanjšanih zalogah naših izdelkov v višini 159.839.000 dinarjev. Za rezervni sklad podjetja je določenih 256.047.000, za skupni rezerv. sklad gre 26.797.000,

Med izdelki, ki jih izvažamo, so tudi žebli različnih vrst in dimenzij

za družbene investicijske sklade 152.740.000, za obvezni 2 odstotni prispevek Skopju 7.128.000, za našo lanskeletno dotacijo Skopju 5 milijonov, za 10% posojilo Zvezi 34 milijonov 927.000, tako da ostane za čiste sklade podjetja še 309.339.000 dinarjev.

Omenjeni znesek čistih skladov podjetja ne zadošča za vse potrebe našega podjetja, vendar ker je le mnogo boljši od lanskega, bo treba letos manj borbe in vztrajnosti, da bomo prebrodili finančne težave, kakor je to bilo lani. Vsekakor pa nam ta finančni rezultat daje nalogo, da moramo pri delu v letu 1964 skrbeti, da se bo to odvijalo v okviru postavljenih planskih zadolžitev in da bomo morali podvzeti vse mere, da bo naša proizvodnja tekla tako, kakor smo s planom predvideli.

Stanko Ravnik

Priznanje avto-moto društvu Jesenice

Dejavnost Avto moto društva Jesenice je večja iz leta v leto. Veliko zaslugo za to ima upravni odbor, ki mu že nekaj let predseduje inž. Ivan Arzenšek. Odveč bi bilo omenjati uspehe posameznih komisij, nepravilno pa izpustiti šolsko in gospodarsko komisijo.

V okviru šolske komisije deluje avto moto šola, ki je vzgojila že nad tisoč voznikov motornih vozil, motornih koles in mopedov, prav tolikim pa je šola omogočila občasna predavanja iz cestno-prometnih predpisov. Priznanje gre tudi gospodarski komisiji, ki vzdržuje avtopark in nudi preko servisne delavnice članom kot tudi nečlanom razne usluge od

popravlila do menjave določenih delov, mazanja in pranja vozil. Medtem ko delujejo ti dve komisiji redno, delujejo ostale komisije več ali manj občasno, vendar prav tako uspešno.

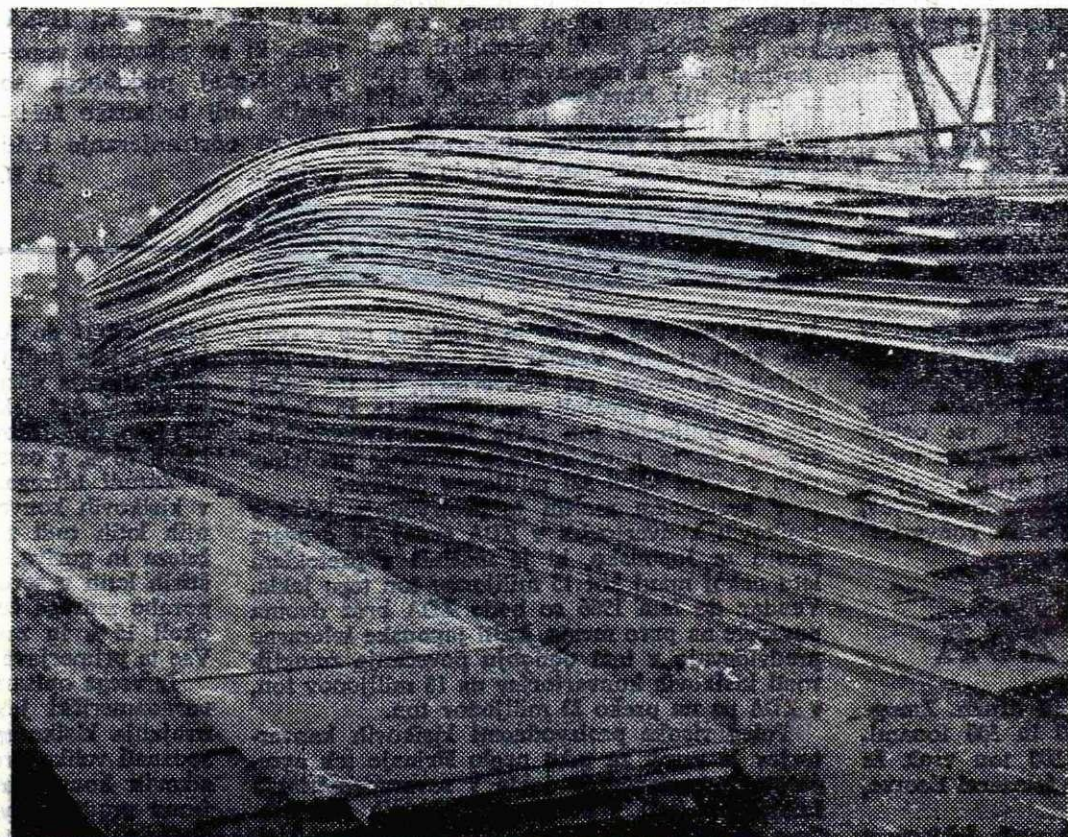
To je bilo razvidno iz poročila inž. Arzenška o delu društva v minulem letu na sobotnem letnem občnem zboru. Zadovoljivo je tudi finančno stanje društva, ki se vzdržuje z lastnimi sredstvi in predvsem iz dohodkov šolske ter gospodarske komisije. Obširno poročilo so dopolnili v razpravi, v katero so posegli tudi navzoči gostje, kakor predstavnik AMZ Slovenije in predstavniki vseh AMD s področja Gorenjske. Medtem ko so zastopniki AMD govorili največ o nujnosti medsebojnega sodelovanja, je predstavnik AMZ govoril o važnosti obstoja in delovanja avto moto društev, o nujnosti vzgajanja čim boljših voznikov motornih vozil in istočasnega vzgajanja vseh uporabnikov cest z ozirom na vedno bolj naraščajoči promet. Priznanje AMD Jesenice je dal tudi Marjan Mrak, predsednik občinske komisije za varnost prometa na cestah, ki je poudaril važnost tesnega sodelovanja med komisijo in društvom. Preden so izvolili nov upravni odbor, ki bo tokrat številnejši in mu bo po vseh izglelih zopet predsedoval inž. Arzenšek, je predsednik šolske komisije izročil sedmim članom zlata odlikovanja AMZ Jugoslavije.

P. U.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javornika I se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezn.

Milan Eržen
Javornik I

V valjarni 2400 so dosegli lani pri debeli pločevini precej boljši izpoln kot v letu 1962

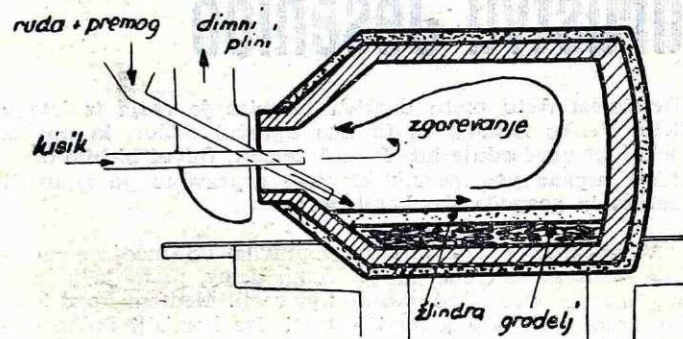
Nov postopek za proizvodnjo grodlja

V železarni švedske družbe Stora Koparbergs Berglags AB so že dalj časa delali poskuse, katerih namen je bil zagotoviti ekonomsko proizvodnjo grodlja v novem proizvodnem agregatu. Pred nedavnim so te poskuse uspešno zaključili in namesto poskusne naprave, ki je lahko proizvajala 0,5 tona grodlja na uro, so se odločili, da bodo zgradili novo napravo, ki bo imela zmogljivost 5 ton grodlja na uro in s tem omogočila industrijsko izkoriščanje tega novega postopka.

Ta novi postopek so razvili železne okside v rudi. Tvori direktno iz znanega Kaldol postopka za proizvodnjo jekla, ki so ga pred leti prvič pričeli uporabljati v švedski železarni Domnarvet. Kot proizvodni agregat uporabljajo poševno ležeči rotirajoči konvertor, ki obratuje na istem principu kot konvertor za proizvodnjo jekla po Kaldol postopku. Skozi odprtino dodajajo drobno železno rudo in kot redukcijsko sredstvo premog, katerega ogljik direktno reducira

se ogljikov monoksid, ki po tem zgori s kisikom, ki ga dovajajo v konvertor in sprosti odgovarjajočo količino toplote, potrebne za normalen potek procesa. Grodelj in žlindra se nabirata v konvertorju, od koder jih občasno izlijejo, medtem ko dimne pline odvajajo skozi odprtino konvertorja do čistilnih naprav in potem na prosto.

Konvertor in potek obratovanja je razviden iz skice.

Skica konvertorja za proizvodnjo grodlja

Prednosti tega postopka so precejšnje. Lahko uporabljajo drobno železno rudo brez predhodnega sintranja, metalurški koks pa lahko nadomesti premog, ki je znatno cenejše gorivo. Toplotne izgube so sorazmerno nizke, kar ima za posledico majhno porabo goriva. Končno je to prvi znan postopek za proizvodnjo grodlja, s katerim lahko izdelujemo iz železnih rud z visokim odstotkom

fosforja kvaliteten grodelj z nizkim fosforjem.

Predračun investicijskih stroškov za napravo, ki bo izdelovala 5 ton grodlja na uro oziroma 40.000 ton na leto, kaže, da bodo potrebna investicijska sredstva v višini ene tretjine stroškov, potrebnih za izgradnjo normalnega plavža s približno enako zmogljivostjo. Razen tega so tudi proizvodni stroški nizki. Iz obeh razlogov je ta napra-

va posebno primerna za manjše železarne ali pa kot dopolnilni agregat večjih železarn za proizvodnjo grodlja. Brez dvoma pa bo prihodnost pokazala, kako se bo novi postopek obnesel v praksi in če bo, kot upajo njegovi iznajditelji, res prinesel pravo revolucijo v proizvodnji grodlja.

K.

NAMESTO LESENIH PRAGOV, BITUMENSKA ZMES Z ŽIČNO MREŽO

Pri tvrdki Shell delajo zanimiv poizkus. Železniške tirnice polagajo na posebno bitumensko zmes z žično mrežo, ki naj bi v prihodnosti nadomestila železniške pragove in gramozno gredo. Strokovnjaki so dokazali, da bi bila taka podlaga za pritrditev tirnic mnogo cenejša, elastičnejša, z manjšim ropotom ob vožnji. Padavinska voda bi hitro odtekala in prihranili bi na stroških za pragove, ki sicer hitro gnijejo oz. razpadajo. Končno bi se rešili zelo neprijetne nadloge, ki močno podražuje vzdrževanja tira, preprečili bi rast plevela in bi za vselej odpadlo drago uničevanje rastja na progi.

B.B.

Z električnim ogrevanjem odstranjujejo sneg in led

Med ovire, ki povzročajo resne zastoje v zimskem času, sodi tudi zaledenost kretnic in zmrznjen sneg na električnih vodih visoke napetosti. Da bi se pripravili za prihodnjo zimo, so v CSSR začeli opremljati kretnice z napravami za ogrevanje. Napravo so izumili češki strokovnjaki in poročajo, da so se poskusi odlično obnesli.

Za odtajanje ledu in zmr-

njenega snega na elektrovdih pa na sovjetskih železnih uporablajo posamezne tranzistorje, s katerimi napajajo z električnim tokom jakosti 140 A obe žici 110KV voda, ki se primerno segrejejo. Nekaj podobnega so uvedle tudi britanske železnice za odstranjevanje ledu s tirnic.

B.B.

ALŽIRIJA — V Parizu je pred kratkim sklenila alžirska gospodarska delegacija sporazum s francosko vlado za dobavo železne rude francoskim železarnam. V letošnjem letu bo dobavila Alžirija Franciji 300.000 ton te železarske surovine.

ARGENTINA — Italijansko jeklarsko združenje FINSIDER je pričelo s projektiranjem nove velike železarne v La Plati v bližini argentinskega glavnega mesta Buenos Airesa. Zmogljivost jeklarne v tej novi železarni bo 1,4 milijona ton surovega jekla letno.

BRAZILIJA — Pred kratkim je začela obratovati nova profilna valjarna v železarni Vittoria družbe Cia Ferro e Aco de Vittoria S.A., ki lahko valja gredice v dimenzijah med 80 in 130 mm. Dobavilo jo je zahodnonemško podjetje Schloemann iz Düsseldorfa.

BOLGARIJA — Prva stopnja izgradnje velikega železarskega kombinata v Kremikovsku je končana. Med zgrajenimi objekti je tudi kokarna z vsemi ostalimi kemičnimi obrati za predelavo stranskih proizvodov, ki nastanejo pri koksanju premoga. Njena letna zmogljivost je 700.000 ton metalurškega

koka, ki ga bodo uporabljali za proizvodnjo grodlja v tej železarni.

ČEHOSLOVAKA — Zahodnonemško podjetje Standard-Messo iz Duisburga je dobavilo češkoslovaški železarni v Plzni napravo za vakuumsko vlihanje, ki bo omogočila vlihanje kovaških blokov, težkih do 125 ton v vakuumu. Naprava je opremljena s štiristopenjskimi vakuumskimi črpalkami, ki omogočajo doseganje vakuumu do 1 torra.

FILIPINI — Pred kratkim je začela obratovati v tej azijski državi prva naprava za elektrolitsko pokositrenje pločevine. To najmodernejšo napravo je dobavilo neko japonsko podjetje in tudi potrebne jeklene trakove bodo dobavljale japonske železarne.

INDIJA — Britansko podjetje Distington Engineering Comp. je v sodelovanju s švicarskim podjetjem Concast iz Züricha dobavilo indijski železarni Mukamed Iron and Steel Corp. iz Bombay napravo za kontinuirno vlihanje. Ta naprava je najnovejšega tipa in potrebuje znatno manj prostora v višini, ker vliვაო jeklo v za krivljeno in ne v navpično kokilo kot je to primer pri teh napravah, ki so jih gradili do sedaj. Iz tega razloga so investicijski stroški za izgradnjo te naprave znatno nižji.

ŠVEDSKA — V železarni Domnarvet so po izgradnji, ki je trajala leto in pol, predali v obratovanje novo kontinuirno napravo za pocinkanje hladno valjanih trakov tipa Sendzimir. To je prva takšna naprava v skandinavskih državah, za katero so vložili 1,4 milijona funtov šterlingov investicijskih sredstev in ima letno zmogljivost 50.000 ton.

tehnični feljton

Po podatkih iz preteklega leta je skupno 17 železarskih družb v ZDA že proizvajalo ali pa je imelo v gradnji jeklarne s kisikovimi konvertorji. Od tega obratujeta v jeklarni družbe »Sharon Steel« dva »kaldol« konvertorja, vse ostale družbe pa imajo ali gradijo le »LD« konvertorje.

Skupno je v železarnah osmih družb že obratovalo v preteklem letu 15 »LD« konvertorjev, medtem ko je bilo v gradnji 25 »LD« konvertor-

11 milijonov ton v »LD« in 1 milijon ton v »kaldol« konvertorju. Vendar ko bodo do leta 1966 pričeli obratovati vsi konvertorji, ki jih sedaj gradijo, bodo povečali zmogljivost še za dodatnih 22 milijonov ton jekla letno. Investicijske stroške za te nove kisikove jeklarne predvidevajo v višini okoli 321 milijonov dolarjev.

V svetovnem merilu je proizvodnja jekla v kisikovih konvertorjih v ZDA sedaj na drugem mestu za Japonsko, ki je izdelala v preteklem letu nekaj manj kot 15 milijonov ton tega jekla. Vendar do leta 1966 se bodo ZDA brez dvoma povzpele na prvo mesto, kajti japonske železarne predvidevajo v tem obdobju povečanje zmogljivosti kisikovih konvertorjev na 18 milijonov ton, v ZDA pa na preko 33 milijonov ton.

Poleg visoke proizvodnosti kisikovih konvertorjev je vzrok za tako naglo širjenje teh agregatov za proizvodnjo jekla v severnoameriških železarnah tudi v nizkih proizvodnih stroških. Cena za tona surovega jekla, izdelanega v kisikovem konvertorju, je okoli 9 dolarjev, medtem ko je cena jekla, izdelanega v SM peči, precej

višja, od 11 do 16 dolarjev za tona. Iz tega razloga je bilo tudi izkoriščanje zmogljivosti v času pomanjkanja naročil v kisikovitih jeklarnah boljše kot v SM jeklarnah. Tako so na primer v avgustu 1963 izkoristili zmogljivost kisikovih jeklarn 76 %, v ostalih jeklarnah pa le 58 %.

Zaradi hitrega naraščanja proizvodnje jekla v kisikovih konvertorjih predvidevajo v prihodnjih letih tudi znatno znižanje porabe starega železa in goriva. Računajo, da bodo v treh do štirih letih v severnoameriških jeklarnah znižali porabo starega železa za okoli 20 %, mazuta za okoli 15 % in zemeljskega plina za okoli 6 %. Vse te primerjave se nanašajo na leto 1962.

Iz vsega opisanega je razvidno, da so tudi se vernoameriški jeklarji, ki so bili ob pričetku uvajanja kisikovega procesa nekoliko skeptični, spoznali velike prednosti proizvodnje jekla v kisikovih konvertorjih. Zato so pričeli velikopotezno graditi nove tovrstne jeklarne na račun do še nekaj let nazaj v ZDA tako suvereno vladajoče SM peči.

K.

Kisikovi konvertorji v ZDA

jev v železarnah pravtako osmih družb. Zmogljivost konvertorjev je med 60 in 300 tonami. Dva konvertorja zmogljivosti 300 ton vsak že obratujeta od leta 1962 naprej v železarni Ecorse, družbe Great Lakes Steel Corp.

Sedanja skupna zmogljivost vseh jeklarn v ZDA, ki izdelujejo jeklo v kisikovih konvertorjih, je okoli 12 milijonov ton letno in sicer od tega

Stanje in perspektivni razvoj industrije šamotne opeke v SFRJ

Industrija ognjevdružnega materiala v naši državi praktično nima dolgoletne tradicije, saj se je izredno in pospešeno razvijala šele po letu 1945.

Skoraj vse tovarne za proizvodnjo šamotne opeke so zgrajene v zadnjih 20 letih. Tovarne za proizvodnjo ostalega proti ognju odpornega materiala — magnezitnega, krom-magnezitnega, silikata itd., pa so bile zgrajene še pozneje, v glavnem po letu 1948.

Pri pregledu starosti je izjemen primer le šamotarna Železarne Štore, ki je bila zgrajena v letu 1873 v neposredni bližini železarne. Imela je štiri komorne peči, kurjene z direktnim zakladanjem črnega premoga. Zmogljivosti so bile majhne in je na začetku krila le potrebe železarne Štore.

Znatno pozneje, po 60 letih, je bila zgrajena naša šamotarna, druga v SR Sloveniji, toda po zmogljivosti do tedaj največja v Jugoslaviji. Imela je tudi oddelek za izdelavo žganih polizdelkov, v stari tovarni opeke na Stari Savi, kjer danes izdelujejo žlindrasto opeko, nekaj prostora pa je muzejsko zaščiteno.

Če pregledamo uporabnost jugoslovanskih surovin, vidimo, da so se šamotarne morale vezati na uvožene surovine, ker jugoslovanske surovinske baze iz kvalitetnih razlogov niso mogle zagotoviti potreb. Približno v istem času, ko je bila zgrajena šamotarna v naši železarni, so v letih 1935 in 1936 zgradili dve manjši šamotarni v Srbiji in sicer v Darosavi, današnjem Partizani. Že prej pa sta v Šumadiji obratovali dve manjši šamotarni in sicer v Švabincu, zgrajena leta 1896 in v Vrbici, ki je bila zgrajena leta 1910.

V letu 1938 so se lastniki šamotarne v Štorah odločili zgraditi novo tovarno. Pri izbiri prostora so se odločili za Mladenovac v Šumadiji z ozirom na bližnjo surovinsko bazo v arandjelovskem bazenu, neposredno blizu ozke in širokotirne železnice in bližino železniške postaje. V letu 1940 je bila ta tovarna dograjena in je začela obratovati. Vendar je bila več ali manj kopija šamotarne v Štorah s pečmi starega tipa in majhne zmogljivosti.

Poleg omenjenih šamotarn pa so nekaj šamotnega materiala izdelovale v glavnem za lastne potrebe, steklarne in navadne opekarne.

V letu 1940 je znašala celotna proizvodnja proti ognju odpornega materiala v Jugoslaviji 25.000 ton. Vsekakor proizvodnja šamota v Jugoslaviji do druge svetovne vojne ni bila zadostna, da bi pokrila vse potrebe takratne, čeprav slabo razvite industrije. Z drugimi besedami, razvoj industrije šamotne opeke je v stari

Jugoslaviji zaostajal tudi za razvojem ostalih slabo razvitih industrijskih panog. Zaradi tega je bilo treba precejšnje količine šamotne opeke uvažati, da ne govorimo o uvozu bazičnega in kislega materiala, ki smo ga uvažali v celoti.

Okupator ni zgradil novih objektov. Med vojno sta bili celo uničeni tovarni v Partizanih in Švabincu, precej poškodovani pa v Vrbici in delno v Mladenovcu. Kmalu po osvoboditvi so z delnim obratovanjem začele naša šamotarna, šamotarna v Štorah in šamotarna v Mladenovcu, za obnovo katere niso bila potrebna velika finančna sredstva.

Tovarna v Partizanih, ki je bila v letu 1943 zažgana in so pogoreli oddelki ročnega oblikovanja, peči in skladišča, stroji so bili dotrajani, pa je za obnovo potrebovala večja finančna sredstva in daljše časovno obdobje. Ista usoda je doletela vse ostale manjše tovarne po Šumadiji, ki niso bile predvidene za obnovo.

Do konca leta 1946 so bili glavni objekti obnovljeni in je proizvodnja zopet dosegla predvojno raven — 25 tisoč ton.

Petletni plan je skladno z razvojem našega gospodarstva, posebno industrije, vseboval perspektivni plan razvoja šamotne industrije v Jugoslaviji. Predvideval je povečanje zmogljivosti od 25.000 ton na 116.000 ton šamotnih izdelkov letno s tem, da naša šamotarna za lastne potrebe še vedno izdeluje dinas izdelke, za katerih izdelavo še ni bilo predvidenih novih objektov.

Da bi povečali proizvodnjo šamota, je bilo treba:

— obnoviti in razširiti obstoječe tovarne,

— zgraditi dve novi tovarni z zmogljivostjo 45.000 in 40.000 ton.

Pri izbiri lokacije za nove objekte je bila osnova surovinska baza arandjelovskega okraja, v katerem so največja jugoslovanska nahajališča kvalitetne gline.

Prav tako je bilo določeno, da bi morali stare tovarne v glavnem obnoviti v letih od 1947 do 1951.

V tem obdobju bi morali:

— v naši šamotarni zgraditi komorno peč zmogljivosti okrog 4.500 ton letno,

— v šamotarni Štore zamenjati zastarelo opremo in

dotrajane stroje in tako povečati zmogljivost,

— v tovarni Partizan zgraditi nove peči, postaviti industrijski tir, stare objekte začasno usposobiti za obratovanje, izpopolniti opremo in urediti napravo za sušenje veznih surovin,

— v šamotarni Mladenovac zgraditi nove komorne peči, sušilnico, oddelek za

varni v Partizanih in Mladenovcu morali preusmeriti svojo proizvodnjo na izdelovanje tako imenovanega reprodukcijskega materiala — kanalske opeke, cevi, ponovčnih drogov itd. Šamotarni v Sloveniji pa sta obdržali svoj asortiment ob precej povečani proizvodnji. Vendar pa odnos med povečanjem proizvodnje šamotne opeke in potrebo po

tarn na Jesenicah in v Štorah, ki bi, kakor je bilo omenjeno, povečali svojo proizvodnjo za 5%.

Investicijski program obnove naše železarne zajema tudi šamotarno in sicer ji je namenjeno 20 milijonov dinarjev. Porabili bi jih za zamenjavo dotrajanih stiskalnic, nove silose, preureditev transportnih linij,

Šamotarna v naši železarni ima že lepo tradicijo. Bila je med prvimi v Jugoslaviji. Srečnejša je le še šamotarna v Štorah. Na sliki sušilnica naše šamotarne.

mletje in mešanje ter stare dotrajane mešalne naprave zamenjati z novimi.

Vzporedno s temi obnovami je bila predvidena izgradnja nove tovarne šamota v Arandjelovcu, ki naj bi začela obratovati leta 1953.

V tej novi tovarni so predvideli 6 jaskastih peči za proizvodnjo žganih glin s skupno zmogljivostjo 27 do 30.000 ton, odvisno od vrste materiala, zrnovitosti itd., ter dve veliki tunelski peči z ostalimi napravami za mletje, mešanje, predelavo, oblikovanje in sušenje s skupno zmogljivostjo okoli 45.000 ton.

Tovarna v Arandjelovcu je že leto dni pred rokom, leta 1952, dala prve izdelke in že v letu 1954 dosegla proizvodnjo 20.000 ton letno. V nadaljnjih letih, do leta 1956, je proizvodnja dosegla predvideno zmogljivost tovarne in se tako količinsko povzpela na prvo mesto v Jugoslaviji. Ker je tovarna v Arandjelovcu, današnji RIS, vključila v proizvodni program izdelavo polnih in specialnih formatov, sta to-

motnih izdelkov in med povečano porabo kaže, da je bila poraba večja in se je že v letu 1957 pokazala potreba po zgraditvi nove tovarne.

Indeks naraščanja proizvodnje šamotnih izdelkov kaže, da je leta porasla s 118% v letu 1948 (leto 1947 100%) na 295% v letu 1955, medtem ko je indeks črne metalurgije porasel s 120% v letu 1948 na 282% v letu 1955, pri proizvodnji surovega železa pa s 106% na 317%. Tudi ostala industrija v Jugoslaviji ima v primerjavi s proizvodnjo šamota večjo in naraščajočo proizvodnjo.

Skladno s spremembo tehnologije vlijanja se bo spreminjal tudi asortiment proizvodnje šamotarne, vendar v glavnem na kvalitetni osnovi. V glavnem bodo nove tovarne šamotne opeke v bližini surovinskih baz, v arandjelovskem bazenu, saj so zaloge zadostne in bi kri- le nadaljnje povečanje proizvodnje šamotne opeke za okrog 100.000 ton letno.

Manjkajočo količino bi pokrili z obnovitvijo šamo-

namestitev vibratorskih transportov in za nabavo novih viličarjev nosilnosti 800 do 1000 kg.

Ta sredstva po planu lahko izkoristimo v letu 1968, vendar smatramo, da je ta rok z ozirom na vse večje kvalitetne zahteve prepozno. Z rekonstrukcijo bi morali, če že ne v večjem obsegu, pa vsaj v manjšem, začeti že v letu 1965.

Mnenje nekaterih metalurgov, da naj bi šamotarni v Štorah in na Jesenicah ukinili, trenutno še ni aktualno, kajti nastaja problem finančnih sredstev po eni strani, po drugi strani pa so izdelki teh šamotarn mnogo cenejši in ima konkretno šamotarna v naši železarni 647.300.000 brutto produkta, oziroma na eno osebo 4.800.000 dinarjev.

aR

Sodelujte v razpravi o osnutku statuta Železarne Jesenice

Prijeten večer v domu upokojencev

Rudolf Ogrin, predsednik DU Javornik — Koroška Bela

Cena Ambrožič, 81-letni pevo-vodja uspešno vodi pevski zbor upokojencev

Za današnjo številko smo pripravili kratko reportažo z namenom, da bi bralce železarja seznanili z življenjem upokojencev na Javorniku.

Minulo soboto smo povabili na razgovor upokojene sodelavce, ki so dolgo vrsto let delali v našem kolektivu in sicer: Rudolfa Ogrina, predsednika društva upokojencev, Franca Zormana, organizatorja družabnega in kulturno-prosvetnega življenja med upokojenci, Martina Noča, Jožeta Stareta in Filipa Klemenčiča, ki aktivno sodelujejo v pevskem zboru.

Najprej smo se zanimali, kako upokojenci koristijo svoj prosti čas in kako je urejeno življenje v domu, ki so ga 12. decembra 1960 izročili svojemu namenu.

Prostega časa imajo upokojenci sicer dovolj, vendar je na Javorniku precej primerov, da upokojenci iščejo honorarno zaposlitev. To velja predvsem za upokojence, ki imajo nizke pokojnine. Tako lahko najdemo upokojene železarje na Belškem polju v čuvajnicah in tudi drugod.

Drugo vprašanje se je nanašalo na železarno. Takole so povedali: 40 let trdega dela v železarni predstavlja dobo, ki je tako pomembna, da je čas ne more izbrisati iz trajnega spomina. Zaenkrat edino povezavo z železarno, njenimi problemi in uspehi predstavlja samo tovarniški časopis »Železar«, ki je med upokojenci zelo razširjen in ga preberejo do zadnje besede. Upokojenci imajo še eno željo; čeprav niso več v delovnem razmerju, bi včasih le radi pogledali obrate ter stroje, katerim so stregli dolgo vrsto let. Ne gre za to, da bi bili v napoto delavcem pri delu, ampak gre za to, da bi jim svetovali in predlagali kako bi to in ono bolje uredili. Morda bi bilo prav, da bi vodstvo podjetja ublažilo predpis in omogočilo vstop v železarno nekdanjim članom kolektiva, ki so tri ali štiri desetletja vestno in požrtvovalno izpolnjevali naloge. S še večjim zanimanjem upokojenci spremljajo napore železarne in njenega vodstva, da bi podjetje moder-

nizirali in dosegli večjo proizvodnjo. Ob lepem vremenu večkrat od daleč opazujejo gradbene delavce in monterje, kako gradijo nove tovarniške hale na Belškem polju. Pozneje, ko bodo montirali stroje in ko bodo ti začeli obratovati, bi jih radi pogledali, kajti naši upokojenci so

Pevski zbor upokojencev šteje 18 članov, s petjem pa si krajšajo čas in skrbijo za razvedrilo ostalih članov Društva upokojencev in drugih gostov

z mislijo še vedno v železarni in njim vseeno, kakšen bo razvoj podjetja in s tem tudi celotne komunne.

Na Javorniku je več kot 500 upokojencev. Njihovo društvo je eno od največjih v SR Sloveniji. Prostori v novem upokojenskem domu so zelo primerni, zato upokojenci zelo radi prihajajo v dom, kjer se pogovarjajo, igrajo karte in druge igre, večkrat pa tudi zapojejo

pod vodstvom nestorja pevo-vodij na Gorenjskem 81-letnega Ceneta Ambrožiča.

Če sta le dva ali trije skupaj, potem se že pogovarjajo o železarni, o bivših sodelavcih, ki še vedno delajo v obratih ali pa o novem pokojninskem zakonu. Nestrpnost pričakujejo vsako novo poročilo v dnevnem časopisu ali po radiu, da bi kaj več zvedeli, kako poteka razprava, saj je to vendar za njih življenjskega pomena. Zavedajo se, da sprejem oziroma potrditev osnutka novega zakona o pokojninah pomeni za njih življenje pod novimi pogoji. Zaradi tega upravni od-

lajo upokojenci, ustanovljen pred kratkim in ga sestavljajo sami upokojenci je že večkrat aktivno sodeloval pri raznih prireditvah. Gostovali so tudi v Žireh. V pevskem zboru je vrsta odličnih pevcev, ki še vedno aktivno sodelujejo v moškem in mešanem pevskem zboru in se ne ustrašijo niti težjih pesmi. Seveda izbirajo predvsem take pesmi, ki so melodične. Vadijo tedensko enkrat, in sicer tako, da ne motijo dela obeh pevskih zborov pri Svobodi. Seveda pevski zbor upokojencev pod vodstvom Ceneta Ambrožiča z veliko

ljubeznijo goji in vadi delavske in partizanske pesmi. Največ zaslug za to, da je v upokojenskem domu vedno prijetno, pa ima France Zorman, ki skrbi tudi za kulturno-prosvetno dejavnost samih upokojencev. Tudi on meni, da mora biti delo pevskega zbora in igralske skupine v najtesnejši povezavi z delom in načrti tamkajšnje Svobode ter organizirano tako, da upokojenci lahko nemoteno sodelujejo v sekcijah Svobode. Igralska skupina je lani uprizorila burko v treh dejanjih »Trije vaški svetniki«, letos pa pripravlja znano igrano »Vdova Rošlinka«.

Po razgovoru o življenju in problemih, s katerimi se vsak dan srečujejo naši upokojenci, je sledil še družabni večer, ki ga je upravni odbor Društva upokojencev organiziral v počastitev mednarodnega praznika dneva žena. Tudi ta večer je pevski zbor ženam zapel nekaj pesmi, nato pa je sledil prijeten družabni večer, ki se je seveda razlikoval od ostalih zabav, ki jih prirejujejo v raznih večjih lokalih. Upokojenci so tokrat in tudi že prej dokazali, da se da prijetno zabavati tudi ob valčku in polki ter ob narodni pesmi, pa čeprav drugod vedno bolj prevladujejo popevke in twist.

Če hočemo napraviti kra-

tek pregled naše ga razgovora z upokojenci, potem morda glavni mti: up vedno z žirar lajo priznanja ga kolektiva za trišnji da Zani razvoj in rovi zarne v hodnj jih. Najbo nest

Pran

Že predpri ve na Jesenic so V prejšnjih letih varjanj od trani povsem rano p

V železarje n že na svojo zad danju skle, da zaposlene je na praznikomiri Vse ostale prav novanje pro bi vodstev pomzni Največ obav ž tudi drugih det se je odloč da nam zakus Tak soboto 7. rca na in v okol reze gostinsko-istični naše kolektiva Uve ne proslave ob ši nagovor pome vanja dne žena obratovodja so rabili ta autek besed prija s za njihovo izade proizvodnji

V nekatere pod si izbrali go ob da to zavlad z in pogojev osan jetjih. Sotvke gostinsko ovskv ja »Vino Onika rili z ličnim pomi rili.

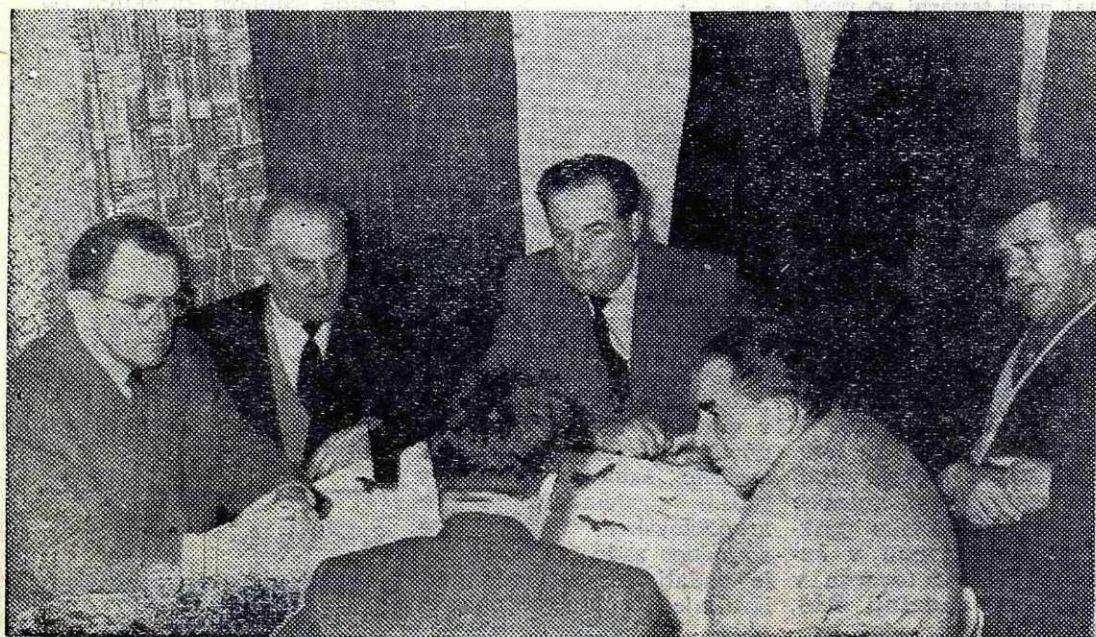
Sindikalm dru bolnišnice, sod

Na Jro praznik

Že na prečer je Društvo poko Javorniku pedilo večer za žer up na sam prak pa dvorani osse šc roški Beli dem zelo uspela

Po prisrč cibanov je regov občinske sšćine Franc Iskter kratkem ovor pomen me rodn nika dneva pa, n sledil prog ki vajali učer osnc »Zupana Jela J cificibani.

Prof. Ma Do osnovne šol Ma jeva iz ojno ustanove

Tako je potekal razgovor z upokojenci

encev na Javorniku

pregled našega enourne-azgovora z upokojeanci, 1. poročamo nekaj ih misli: upokojeanci še z zanimanjem spremljajo železarske-olektive za boljši ju-i dan. Zanimajo se za j in prcvit naše žele- v prihodnjih desetlet- Najbolj mestrno priča-

kujejo novi pokojninski za- kon ter upajo, da bodo od- pravljene sedanje velike raz- like med starimi in novimi upokojeanci in da bo končno rešen tudi problem nizkih pokojnin. V svojem domu, ki so ga zgradili ob vsestranski pomoči železarne ter občine, pa sami poizkušajo življenje organizirati tako, da bo bolj

prijetno. Njihov dom namreč ni samo zbirališče starejših ljudi, ampak se tam zbirajo tudi člani raznih društev in organizacij, kjer imajo za- časno svoje prostore. Te or- ganizacije jim po svojih mo- čeh tudi pomagajo, da bi bilo njihovo življenje res prijet- no, mi pa jim to tudi iz srca želimo.

amovanje dneva žena

redpriprave na praznovanje dneva žena v kolektivih jesenic so kazale, da se je letos nekaj premaknilo. jšnjih letih je bilo namreč potrebno še precej prigo- tje od strani organizacij. Posamezna podjetja so se m razno pripravila na ta praznik.

elezarne namreč CDS svoje zadnjem zase- sklepi, da bodo vse ene žene na dan pred komari ure proste. stale pravne na praz- je pass bile v skrbi v posameznih obratov. š obrav železarne in drugih podjetij v občini odločili da prirede že- zakuski. Tako so bili v 7. mara na Jesenicah okoli rezervirani vsi sko-tušnički lokali za kolektivni. Uvod v tovrst- oslavo obsegal kraj- ovor pomenu prazno- dneva žena, nekateri v odjele so celo upo- ta tritek za nekaj priznanja sodelavkam hovo zadevno delo v odniji.

ekateri podjetjih pa so rali dno obliko, seve- zavislo značaja dela gojev posameznih pod- Sodevke v obratih sko tovskega podjet- ino Goljka» so obda- ičnim kominskimi da-

ikalna druž. Splošne nice je sodelovanju z

gojenkami medicinske šole na Jesenicah izvedla zelo uspešno proslavo dneva žena. Pri izvedbi programa so sodelovali: komorni zbor Svo- bode Jesenice s pevskeimi toč- kami in gojenke šole z reci- tacijami, za uvod pa je tov. Ljuba Korenčeva orisala po- men dneva žena in na kratko omenila doprinos v NOB, v izgradnji domovine in njihove sedanje napore. Proslave so se udeležili tudi pacienti iz oddelkov bolnišni- ce. Proslavi je sledil družab- ni večer.

Proslave pa so organizirali tudi krajevni odbori z izbra- nimi programi. Obseg in po- tek letošnjih proslav nas opo- zarja, da se bomo v bodoče morali prej in še bolje pri- praviti na ta praznovanja, da jih vsebinsko izpopolnimo. Morda pa bi bilo primerno razmisliti o tem, če res ne bi kazalo preiti s teh zabavnih prireditev, katerih obseg je predvsem odvisen od finanč- ne moči posameznega kolekti- va, ki pa vedno ne izpade najboljše, na podeljevanje pri- meranih spominskih ali prakti- tičnih daril. Tudi, če bi tak način morda zahteval kak dinar več, je to smatrati le kot neko priznanje ženskam ob njihovem prazniku za ves njihov doprinos v družbi.

Javorniku so počastili razk dneva žena

na predvečer praznika uštvu upokojecev na iku podelilo družabni za žene upokojenke, n praz pa je bila v ni osnove šole na Ko- Beli akademija, ki je spela. prirščni pozdravu ci- v je govoril član ke skupine Jesenice Iskrar v svojem m navoru orisal med odnega praz- neva žena, nato pa je prograi ki so ga iz- učence osnovne šole na Joli Ježka» ter i.

Mar Dolganova z ie šole Marija Male- iz mo-varstvene ve župančiču

sta pripravili zahteven in tudi kvaliteten program, ki je bil razdeljen v dva dela. V prvem delu so mladinci in pionirji z osnovne šole reci- tiralj in brali dela naših književnikov, ki so primerna prav za to priliko. V drugem delu akademije pa so pio- nirji na zelo zanimiv način predstavili matere, tako da so bili zastopani različni po- kllici, od učiteljice do razna- šalke časopisov in matere, ki je bila borka v Gradnikovi brigadi. Akademija je bila zelo skrbno pripravljena, mladinci in pionirji, ki so brali in recitirali tekste, pa so svojo nalogo zelo kvali- tetno opravili, čeprav so za pripravo imeli na razpolago le nekaj dni časa

SPREJEM ZA MATERE IN VDOVE PADLIH BORCEV

Na predvečer praznika dne- va žena je društvena komisi- ja pri občinskem komiteju ZMS priredila sprejem za matere in vdove padlih bor- cev, ki so izgubile sinove in može v NOB. Sprejem je bil v prostorih hotela Pošta na Jesenicah ter združen s krat- kim kulturnim programom. Program so izvajali gojenki glasbene šole, nato pa je sle- dila zakuska in prijeten dru- žaben večer. Prireditev ob dnevu žena je zelo uspela, matere in vdove padlih bor- cev pa so bile prijetno pre- senečene.

PROSLAVA V ELEKTRODNEM ODDELKU

Sindikalni pododbor elek- trodnega oddelka je 7. marca priredil v zgornjih prostorih Kazine skromno proslavo v počastitev dneva žena. Sode- lavkam so k prazniku čestit- ali obratovodja, mladinci in drugi. V pozdravnem govoru, ki ga je imel Viktor Koko- šar, je omenil vse trpljenje in delo slovenske žene in ma- tere pred vojno, njeno borbo in trpljenje med vojno za osvoboditev in vse do danes, ko se borijo za mir. Govoril je tudi o pravici in položaju žene nekdaj in danes.

Prireditev je zelo lepo uspela in so žene ter dekleta, ki so se proslave udeležile, hvaležne prirediteljem, kakor tudi samoupravnim organom za štiri ure izredno plačane- ga dopusta.

K. F.

V upokojskem domu na Javorniku je vedno dovolj gostov. Vsak večer pride v Upokojski dom povprečno 40 upokojenih so delavcev.

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI
MEHANIČNA DELAVNICA
Janez Prevc, dežurni ključavničar na plavžu, si je pri popravilu mešalca poškodoval kazalec in prstanec desne roke. Vzrok: naglica pri delu.

KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA
Franc Janša, instalater za lužilne naprave v predeloval- nih obratih, se je pri krivlje- nju pločvine močno urezal na palec desne roke. Vzrok: naglica pri delu in nedisciplina.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK
Anton Železnikar, ključav- ničar v mehanični delavnici, je razkladal strojne dele. Njegov sodelavec je med tem prislonil na vrata ploščato železo, ki se je zaradi trese- nja strojev prevrnilo in po- nesrečencu na vratu preseka- lo kožo. Vzrok: neprevidnost sodelavca.

PROMET
Adema Hadžimuratovića, premikača na Javorniku, je pri odpenjanju voz udarila ročica na vrat. Vzrok: nevar- no delo in premajhna izku- šenost.

TRANSPORT
Ranko Despotovič, žlindrar pri prekocu, je odpiral lad- jo. Pri tem ga je zapirac uda- ril na palec leve roke. Vzrok: naglica pri delu.

VALJARNE JAVORNIK I
Anton Pretnar, I. rezalec, je vlekel železo na škarje in si pri tem izvinil nogo. Jože Perkovič, krmilar va- ljev, se je spotaknil, ko je šel okoli peči, ob ploščo in si pri padcu opekel dlan leve roke. Vzrok: neprevidnost.

VALJARNA 2400
Rado Rajnhart, pomožni delavec v adjustaži, si je po- škodoval prst desne noge.

Pri odpenjanju verige se je tračnica, na kateri je stal po- nesrečenec, zasukala in ga pritislila na nogo. Vzrok: kri- va tračnica.

ŽIČNA VALJARNA
Ludvika Smreketa, vtiko- valca ovala, je pri vtikovanju ovala zadel konec žice v levo nogo. Vzrok: naglica pri de- lu.

Hanza Olišiča, vtikovalca ovala, je pri zankanju zad- nji konec ovala udaril po lev- nogi. Vzrok: nevaren način dela.

STRUGARNA VALJEV
Jakob Jerala, kovač, je šel skozi adjustažo na lahke pro- ge. V trenutku, ko je pone- srečenec prišel mimo delav- cev, ki so z žerjavom prena- šali svežnje jeklenih palic, je sveženj zdrsnil z voza in po- nesrečencu poškodoval levo nogo. Sveženj je zdrsnil, ko je žerjavovodja dvignil drug tak sveženj. Vzrok: tesen pro- stor in slabo naložen voz.

Tudi koks naj prihaja dnevno ena komerno

(Nadaljevanje s 1. strani) v jeklarni in kvalitetnim pre- mikom.

12. Cimprej je treba pripra- viti analizo za razpravo o per- spektivi tistih ekonomskih enot, ki niso dovolj renta- bilne.

13. Uprava mora naročiti ustrezni službi, ki naj jo po potrebi kadrovske izpopolni, in obratovodstvom, da uva- jajo čim več individualnih meril stimulacije tako za proizvodnjo, kvaliteto, mate- riale kot za izkoriščanje zmo- gljivosti in drugo.

Na predvečer dneva žena so tudi v upokojskem domu počastili naše žene s prijetnim družabnim večerom

Naši medsebojni odnosi

Glede svobode v diskusijah in razpravah pa si moramo biti na jasnem, da ni mogoče nekoga, ki se — upoštevajoč program ZK in ustavo — ne strinja z neko konkretno rešitvijo, že proglasiti za nosilca zastalosti in reakcionarnih tendenc.

(Miha Marinko, VI. razširjena seja CK ZKS)

V poglavjih osnutka statuta, ki je bil dan v javno razpravo, zasledimo tudi nekaj besed o medsebojnih odnosih. Eno najpomembnejših področij življenja v našem kolektivu je zajeto v nekaj skromnih stavkih, kar vsekakor ni zadovoljivo, že zaradi tega ne, ker je tudi v drugih poglavjih osnutka prav malo govora o tem. Menim, da je treba v širši javni razpravi dati poseben poudarek našim medsebojnim odnosom, saj je poznano, da ravno na tem področju stanje ni posebno razveseljivo.

Za tako veliko družino, kot je kolektiv naše železarnice, nastopijo tudi velike težave, kadar se hočemo medsebojno spoznati in razumeti, da bi tako drug z drugim bolje sodelovali. Prepletajo se sestavine našega osebnega in skupnega življenja, saj se človek z osebnimi motivi vključuje v skupno življenje in delo. Zato je naloga podjetja, da teži k razvijanju takih medosebnih odnosov v okviru splošnih socialističnih odnosov, ki slonijo na načelih tovarištva, solidarnosti, medsebojne pomoči in sodelovanja, čuta odgovornosti, spoštovanja osebnosti itd. Naj to ne izvenj kot fraza, čeprav se ob takih besedah radi pomilovalno nasmehnemo, ker nas motijo postranske stvari duha. Imamo tudi besedo humanizem, vendar tudi ta plava v družbi ostalih besed, ki jih govorimo, ko grabimo materialne dobrine. Kdor pa danes govori še o rečeh človekove morale, vesti, o rečeh, ki so poleg kategorij: ne kradi, ne želi si družbenega blaga, naj se pripravi na verjetnost, da bo v družbi osmešen in zaznamovan kot pripadnik katere od religij in s tem reakcionar. Hočem povedati to, da boljše odnosi med ljudmi ne bodo nastali sami po sebi, pa tudi ne s povečano količino materialnih dobrin, temveč moramo upoštevati izreden vpliv, ki ga ima in bo imelo na kakovost naših novih medsebojnih odnosov prav delavsko samoupravljanje. Zato ne bi prav nič škodilo, če bi v statut vnesli še kake druge kategorije.

Zahvala

Podpisani Alojz Koršič se iskreno zahvaljujem sindikalnemu odboru hladne valjarne in žičarne za prejeto denarno pomoč v času moje bolezni.

Alojz Koršič

Znano je, da lahko življenjske razmere v podjetju in izven njega močno vplivajo na to, koliko si ljudje zaupamo. Medsebojno zaupanje pa je vselej povezano z vprašanjem iskrenosti. Neiskrenost v odnosih je zato prvi znak, da se med ljudmi ruši zaupanje. Od česa pa sta tedaj odvisna medsebojno zaupanje in iskrenost? Odgovor lahko iščemo in najdemo predvsem v življenjskih osnovah ljudi in v njihovi osebni moralni, v osebnem poštenju. Poskušajmo te misli povezati s konkretnimi primeri iz našega življenja. Pomemben vir za to so lahko ugotovitve, ki so jih povedali naši vodilni možje na gospodarsko-politični konferenci v lanskem letu, katere sklicanje so spodbudili ali povzročili »neljubi nam dogodki«.

Rečeno je bilo: »Vpliv kritikarstva in socializma tujih ljudi je nadvladal vpliv zdravih ljudi s trezno presojo.« Ali smemo odnose tako poenostavljati? Kot da sta med nami dve kategoriji ljudi: absolutno negativna, ki nosi vse reakcionarne tendence preteklosti in ki že načelno vedno nastopa proti našemu socialističnemu napredku in pa absolutno pozitivna kategorija, ki ima vedno pred očmi samo skupni interes in ki je vedno pripravljena na samoodpoved. Jasno nam mora biti, da je tako poenostavljanje nesmisel. Vzrok dogodkom moramo iskati v nezaupanju in neiskrenosti, v krizi človeških odnosov, ki bo trajala vse dotlej, dokler ne bo človeku vrnjeno zaupanje v soljudi, dokler bomo še očitno delili ljudi v dve kategoriji. In če je neiskrenost splošno razširjen pojav, je to tudi znak, da odkritost tudi ni najbolj zaželjena. In končno ni treba posebej poudarjati, da je velika mera iskrenosti, ki prevladuje v kaki družbi, tudi dokaz, da je ta družba v sebi močna in sprejemljiva za kritiko in da je iskrenost prav zavoljo velike družbene veljave eden neogibnih pogojev napredka.

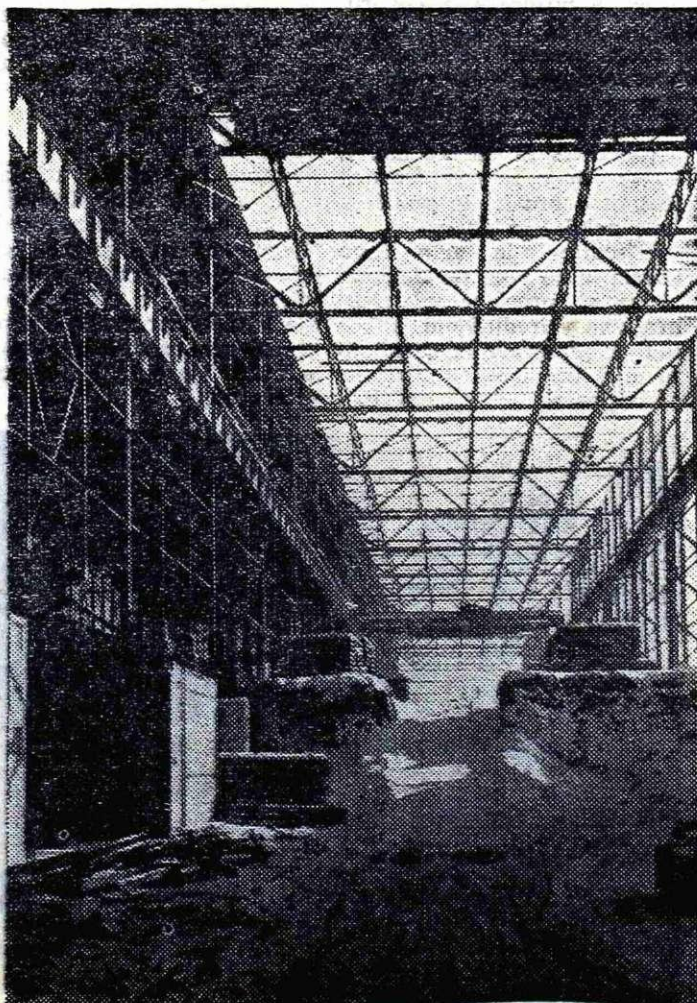
Dalje je važno, da se trudimo in potrudimo za čim boljše stike z okolico, z ljudmi. Zdrava samozavest raste predvsem iz kritičnega vrednotenja delovnih uspehov in neuspehov. Nekaterim pomaga že to, da jim sprosteno priznavamo delovne uspehe, da jih ne podcenjujemo, čeprav smo do njih kritični, predvsem pa da jih v njihovem življenju obdajamo s spoštovanjem ter jim nudimo občutek družbene varnosti. Kratko povedano, gre za res-

nični humanizem. Kaj pa se čisto pri nas dogaja?

V povzetku je bilo rečeno, da so dogodki nastali zaradi »hlapčevske mezne miselnosti pri posameznikih kljub visoko razvitemu samoupravljanju, pri široko razvejanih pravicah proizvajalcev« in da je treba »pobudnike in iniciatorje odstraniti iz železarnice Jesenice in tako v kati za tretjo pobude«. Priznajmo si, da samo z aktivistično besedno igro ne bomo ustvarili občutka pravičnosti in varnosti. Ali nismo v našem družbenem razvoju prišli že tako daleč, da bi s postopnim odstranjevanjem pogojev za neprijetne pobude napravili dosti več kot pa da »v kati zatiramo«? To uresničiti niti ni tako nemogoče. Za dobre odnose bomo že mnogo naredili, če bodo vodilna mesta zavzemali organizacijsko sposobni ljudje, ki bodo poleg tehnološko-organizacijskega znanja poznali tudi osnovna psihološka načela vodenja ljudi. Druge gredo v tem pogledu še dalje po poti napredka. Ustanavljajo skupine (teame), ki jih sestavljajo: psiholog, socialni delavec, varnostni inženir, zdravnik za medicino dela itd. Mar ne bi bilo kaj takega tudi za naše podjetje dobro?

Nisem prepričan v to, da se lahko nekaj izboljša z dodatkom še nekaterih odstavkov v statutu. Želim le, da bi se o naših medsebojnih odnosih še pogovarjali — in to javno.

inž. Peter Polak

Iz novih hal na Belškem polju

Pred novim pokojninskim zakonom

Želela bi napisati nekaj misli ob široki polemiki glede teza za novi pokojninski zakon. Vsak se v glavnem ustavi ob podaljšanju delovne dobe od 35 na 40 let in povišanju starostne meje od 55 na 60 let, oziroma za ženske od 30 na 35 let delovne dobe in 50 na 55 let starosti. Ugotavljamo, da je zelo malo tistih, ki bi bili s tem zadovoljni, več pa onih, ki zmagujejo z glavo in se s to varianto ne strinjajo.

Statistika kaže, da se je število zavarovancev, ki so si pridobili pravico do pokojnine, zelo povečalo, tako da je njihovo število poraslo od 45 upokojenih na tisoč aktivnih prebivalcev v letu 1958, na 66 v letu 1963. Računajo pa, da bo prišlo v letu 1970 na tisoč aktivnih prebivalcev že 97 upokojencev. Razumljivo je, da je to precejšnje finančno breme za naše narodno gospodarstvo. To pa je tudi privedlo do predlogov, da se meja starosti in delovnega staža zviša za 5 let. Statistika tudi kaže, da moški, ki gredo s 55 leti v pokoj, uživajo pokojnino povprečno 18 let, ženske, ki se upokoje s 50 leti starosti, pa celo 20 do 23 let. Iz tega bi sklepali, da se je naša življenjska doba pomaknila tja na 73. leto v povprečju. Z druge strani je naš sedanji sistem šolanja tak, da se večina po končani osemletki ali kot vajenec dve do tri leta priučuje ali pa dokonča še kakšno srednjo šolo; tako se, računajoč, da se zaposli z 18 leti, potem še odsluži dveletni kadrov. rok + 40 let delovne dobe, približa 60. letu starosti, torej predvideni starostni dobi za upokojitev.

Vendar to računamo lahko le za generacijo, ki se je rodila po drugi svetovni vojni in se šola v normaliziranih razmerah, ne pa za tiste, ki jim je prav vojna v mladosti marsikaj preprečila in ki bi bili s tem zakonom najbolj prizadeti. Ta zakon bi prizadel tudi vse, ki študirajo na višjih do visokih šolah, ker bi po doseženem delovnem stažu presegli starostno dobo.

Postavljajo pa ljudje vprašanja, o katerih bi morali prav tako razmisliti: ali so se v toliki meri izboljšali delovni pogoji, zaščita, preventiva, organizacija prehrane in podobno, da že lahko govorimo o podaljšani delovni dobi. Ali pa je treba naglasiti, da nam to narekuje nujnost, to je finančna zmogljivost oziroma vzpostavitev pravičnega sorazmerja med sredstvi, ki jih v času zaposlitve vlagamo v sklad pokojninskega zavarovanja ter življenjsko dobo, v kateri črpamo sredstva tega sklada za izplačevanje pokojnin?

Pri vsem tem pa ne bi smeli pozabiti na nekaj! V težki industriji, v katero spada tudi naše podjetje, nalletimo na vsakem koraku na člane kolektiva, ki so na svojih delovnih mestih postali invalidi. Delovni pogoji in škodljivi vplivi okolja toliko vplivajo na njihovo zdravje, da je treba zanje iskati lažje in ustrežnejše delovno mesto. Vsi pa vemo, da takih mest v našem podjetju ni veliko in člani invalidske komisije pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje so pogosto pred velikimi problemi, kam s sodelavcem, ki je v podjetju pustil svoje zdravje, ki je morda 20 ali celo 30 let garal v proizvodnji in postal delovni invalid, nima pa še dovolj delovnih let niti ni dovolj star.

Ne morem tudi mimo dejstva, da nismo pomislili na žene, ki z oziroma na posebne okoliščine (ki ne kažejo, da bi se v bližnji bodočnosti kaj dosti spremenile), pravzaprav napravijo dvojno delovno dobo — eno na delovnem mestu, drugo doma kot gospodinje in matere. Bodo vzdržale še dodatnih 5 let v delovnem razmerju? Kaj kaže analiza njihovega zdravstvenega stanja? Prav gotovo preobremenjenost ne podaljšuje življenjske dobe! Če so bili pri moških primeri, da so želeli po doseženem starostnem in delovnem stažu ostati še nadalje v delovnem razmerju, pa tega za žene ne

(Nadaljevanje na 11. strani)

Strojevodja preprečil smrtno nesrečo

Le malo je manjkalo, pa bi bil pretekli petek črni petek za našo železarno. V petek, 6. marca ob 13.35 uri smo zapuščali delovna mesta in se umikali po neurejenih poteh ter se po industrijskih tirih vračali na svoje domove. Umikali smo se štrlečim cagljem, vročim platinam, da smo se lahko prerinili med naloženimi vagoni in platoni do hale tanke pločevine. Tam, kjer se odpre razgled, bi se ta dan kmalu zaključila življenjska pot mladega sodelavca.

Videl sem strašen prizor. Zaradi snežnega meteža je mlad sodelavec hotel v teku s sklonjeno glavo proti vetru prečkati v kotu 45 stopinj

normalni železniški tir, toda ni opazil, da z druge strani prihaja električna lokomotiva. Sodelavec je zadel v notranji del desnega odbijača, tako da je padel zvit v klobčič na desno tračnico. Noge mladega delavca so bile tik pred kolesom in že ga je pritisnil spodnji odbijač ter nekoliko potisnil v smeri vožnje, toda ta trenutek je bil odločilen. Strojvodja Ciril SVETINA je že stiskal zavoro in k sreči še pravočasno ustavil lokomotivo. Naš sodelavec je srečno ušel smrti. Nekako se je izvlekel izpod odbijača in stopil zdrav na noge. Vprašal sem ga: »Ali si poškodovan?« Dejal mi je: »Nič mi ni.« Nato pa je hi-

tro stekel proti upravnemu poslopiju valjarne.

Le velika prisebnost strojevodje Cirila Svetina je rešila mlademu fantu življenje, zato mu vse priznanje. Res je, da je bil mladi delavec nepreviden, toda vseeno bi morali nekaj ukreniti tudi pri vodstvu prometnega oddelka. Na vsak način bo treba omejiti ali v celoti opustiti vožnje v tovarni v času, ko delavci prihajajo in odhajajo iz službe. Če pa gre za nujen prevoz, potem naj strojevodja lokomotive delavce opozarja s sireno, naj bodo previdni pri prečkanju železniških tirov. Prav tako naj strojevodje upoštevajo predlog, da naj ob koncu dneva, ko je ob železniških tirih in na določenih prehodih dovolj delavcev, zmanjšajo brzino. To velja še posebej za tiste dneve, ko imamo slabo vreme (veter, sneg, dež) in tudi ponoči. Tako se bomo izognili prizorom, kakršnega sem opisal in bi bil lahko usoden za življenje mladega delavca.

J

Ciril Svetina motorovodja na Prometnem oddelku, ki je s prisebno vožnjo v zadnjem trenutku rešil življenje mlademu sodelavcu

Kje so bili ostali

Verjetno je organizacija ZB NOV edina, katere članstvo ne narašča, ampak se manjša. Iz leta v leto nas je na letnih konferencah manj preživelih borcev in internirancev. Nerazumljivo pa je, da niti vsi živi udeleženci NOV ne čutijo dolžnosti, da bi se udeležili letne konference svoje organizacije. Res čudno je, da sloga, ki nas je vezala med borbo, vedno bolj popušča.

Tak primer je bil v soboto, 7. marca 1964, ko je bila letna konferenca KO ZB NOV terena »Sava« na Jesenicah.

Obširno poročilo, ki ga je na konferenci prebral predsednik tov. Novak, je zajelo vso dejavnost in problematiko enoletnega dela organizacije. Odbor je vložil v delo vse sile, da bi uresničil sklepe in zaključke lanskoletne konference, kar mu je v precejšnji meri uspelo. Odbor je skrbel tudi, da je vključil v organizacijo nekaj novih članov, ki so izpolnjevali pogoje za članstvo. Večje število članov pa smo izgubili zaradi preselitve na druga območja mesta, v nova stanovanja, kar je tudi odraz skrbi organizacije za svoje člane.

Verifikacijska komisija je morala žal ugotoviti, da je na konferenci prisotnih le 50

članov, kar je vsekakor nerazumljivo, če se spomnimo na konference zadnjih let, ko je bila udeležba izredno številna. Zakaj tako slab odziv, ko smo vendar razpravljali o problemih, ki se tičejo vsakega posameznega člana? Lahko bi trdili, da tu ne more biti nikakega opravičila.

Zastopnik občinskega odbora ZB NOV, tov. Podviz, je med diskusijo obširno govoril o predvidenem novem pokojninskem zakonu in ugodnostih, ki jih novi zakon predvideva za bivše borce. Opozarjal je tudi na dokumentacijo, ki je potrebna za priznanje dvojne delovne dobe, ker pomanjkljiva dokumentacija povzroča komisiji pri občinskem odboru ZB NOV veliko nepotrebnega dela, prosilcu pa nepotrebne skrbi. Priporočil je tudi, naj se pospeši zbiranje zgodovinskega materiala, ki za posameznika ne predstavlja vrednosti, v muzeju pa bi bil koristno uporabljen. Tudi pisanju spominov naših borcev moramo posvetiti več pozornosti, ker gre le preveč važnih dogodkov v pozabo.

Večja udeležba na konferenci bi zagotovila živahnijo razpravo in na podlagi te bi novoizvoljeni odbor lahko dobil več smernic za prihodnje delo. Vendar pa smo s konferenco lahko zadovoljni.

Po konferenci so se člani sproščeno pogovorili o problemih, ki jih tarejo. Če bi jih iznesli v razpravi na konferenci, bi bilo novemu odboru prav gotovo delo olajšano.

Sestav novega odbora nam zagotavlja, da bo kos zastavljenim nalogam in morda bomo tudi z udeležbo članov na prihodnji konferenci bolj zadovoljni.

Pred novim pokojninskim zakonom

(Nadaljevanje z 10. strani) moremo trditi. Njihove delovne obveznosti z upokojitvijo doma ne prenehajo in morajo biti tako rekoč aktivne, dokler jih bolezen ne položi v posteljo.

Po drugi strani pa se bomo z vedno večjim številom prijavljene ženske delovne sile in problemom, kje najti zaposlitev zanje? Med njimi je tudi mnogo mladih deklet, ki so končale šolanje. Ali ne bo problem njihove zaposlitve še večji?

Mislim, da je novi pokojninski sistem tako tesno povezan z našim ekonomskim razvojem, da naj bi bil odraz dejanskih potreb in stanja, vzetega v odnosu na današnjo in prihajajočo generacijo.

MI

prejeli smo...

STANOVANJSKA POGODBA LE NA PAPIRJU

V marcu leta 1959 smo podpisali pogodbo o vselitvi oz. delu pri gradnji osmorčkov Podmežakljo. V členu 12 te pogodbe beremo: »Ob prenehanju pravice stanovanja v naselju Podmežakljo se strinjam, da nimam proti železarni, bodočemu hišnemu svetu ali mojemu stanovanjskemu nasledniku nobene pravice do odškodnine za brezplačno in prostovoljno opravljeno delo.«

Izgleda pa, da ta pogodba ne drži več, čeprav ne vem, kdaj so bila njena določila preklicana. To potrjuje primer, ki ga želim opisati.

Ze pri vselitvi ni šlo tako kot je sklenil gradbeni odbor in so vodje delovnih skupin menjavali stanovanja. Tako so tudi meni odvzeli prvotno določeno večje dvosobno stanovanje in ga dodelili drugemu proslcu, čeprav sva bila do njega oba enako upravičena. Obljubili

so mi, da ga bom ob priliki lahko zamenjal. Dodelili so mi namreč manjšega. Za to pa sedaj seveda ni več izgledov, ker kdorkoli gre iz kakršnegakoli razloga v drugo stanovanje izven tega naselja,

Občni zbor pihalnega orkestra

Pihalni orkester jeseniške Svobode je bil deležen v minulemu letu premalo pozornosti, čeprav kvalitetno ni nazadoval. Nastop na blejski reviji pihalnih orkestrov in številni koncerti so ponovno dokazali visoko kvalitetno ravnen orkestra, udeležba na teh in drugih nastopih pa je bila dokaz nezainteresiranosti ljudi za to zvrst glasbe. Na rednem letnem občnem zboru, ki je bil v soboto zvečer, so člani orkestra samokritično pregledali svoje delo v minuli sezoni. Občni zbor je uspel in pomeni bržkone prelomni-

sedaj lahko proda svojo udeležbo s prostovoljnim delom. Naj pripomnim, da sta bila do sedaj dva taka primera. Zanima me, zakaj niso bila upoštevana določila pogodbe (glej citat zgoraj)? Ali nimam prednosti pred ostalimi prosilci, ker sem sam sodeloval s prostovoljnim delom pri gradnji in ker sem stanovanja z večjo površino s štiričlansko družino brez dvoma upravičen? N. Ž.

RAZPIS

KOMUNALNO PROMETNO PODJETJE
»LJUBLJANA TRANSPORT«

POSLOVNA ENOTA JESENICE

vabi k sodelovanju po eno sodelavko za

— MATERIALNO KNJIGOVODSTVO

— FAKTURNI ODDELEK

— SPLOŠNO SLUŽBO

Pogoji: končana ekonomska srednja šola z ustreznimi praksami. Osebnih dohodkov po pravilniku. Ponudbe pošljite splošni službi poslovne enote. Nastop službe je možen takoj.

co v dejavnosti jeseniške železarske godbe. Razprava je bila zelo pozitivna in vzpodbudna. Godbeniki sami so ugotovili, da je treba skupine starejših, srednjih in najmlajših združiti v enoten kolektiv, da so za pozitivno delovanje godbe važni dobri stiki z glasbeno šolo, upravnim odborom matičnega društva in z ostalimi tovrstnimi ustanovami, predvsem pa z godbo javniške Svobode. Nujno je treba sestaviti program dela in za obstoj ter delovanje zahtevati na osnovi tega potrebna sredstva. Sklenili so, da bodo z javniškimi godbeniki skupaj naštevali nekaj kompozicij in priredili skupen nastop. V bodoče bodo večjo pozornost posvetili počastitvi raznih praznikov s slavnostnimi ali promenadnimi koncerti. Pihalni orkester jeseniške Svobode uživa sloves bode skušali v prihodnjih v republiškem merilu. Ta nje še oskrbeti, za kar bo skrbel novoizvoljeni 9-članski odbor, ki je tokrat pomlajen in ki upa, da bo našel razumevanje ter pomoč pri uredništvu letošnjega programa dela.

P. U.

FRANCE ZVAN

1200 km po Italiji

Kako najdejo gledališki amaterji
pot v čustva tujcev

Z JESENISKIMI GLEDALIŠNIKI V PESARO

Tri leta bo tega. Na evropskem festivalu gledaliških amaterjev v Monacu sta zablesteli jugoslovanska predrenesana umetnost in doživeto izvajanje nekih povsem nepoznatih Jeseničanov. Gledalcem in organizatorjem je bilo takrat težko doumeti, da so Držičeve komedije starejše od Molierovih in še teže, da so izvajalci iz dežele, ki je v zadnjem času res znana po mnogočem, pa doslej le ni bilo slišati, da tam v krajih z neko majhno tovarno in dvema plavžema domu je dilentantizem, ki bi moral nositi drugačno ime. Težavno je bilo doumeti, da so se iz takšnih krajev pojavili čarovniki, ki čarajo na odru doživetje, vedrino in življenje. Gledalci niso razumeli nobene besede, a so razumeli celotno dogajanje. Bogata mizanscena, mimika, gestikulacija in čutnost so pričarali vzdušje, da so ljudje spremljali celotno Držičevo in Belinovo dogajanje, kakor bi bilo posredovano v njihovem jeziku. Takrat v Monacu so si dali duška. Prireditelji in gledalci so aplavdirali do ovacij. Posledica? Vabilo na festival italijanskih amaterjev v Pesaru. Leto pozneje. Torej v letu 1962. A v tem letu je prizadejal Pesaro potres. Ni bil hud, nič podoben katastrofalnemu skopskemu. Vendar je razmajał stanovanja in hotele. Razmajał je tudi prireditelje, da so prestavili festival v leto 1963. Kljub temu, da so potovali jeseniški gledališniki v Italijo šele lani, niso ničesar zamudili.

Kakšno mesto je Pesaro?

Sedemdeset tisoč jih prebiva v njem. Malo aristokratske smetane, nekaj podjetnikov in velikih trgovcev, višjih uradnikov, precej trgovcev, obrtnikov, uslužbencev in mnogo delavcev. Tudi priložnostni dninarji, brezdomci, berači in potepuhi. Nič drugače kakor v kateremkoli italijanskem mestu. In vendar je le nekaj drugače.

Pesaro je v Emiliji. In Emilia je ena izmed štirih rdečih italijanskih pokrajin. Morda je Emilia med

njimi sploh najbolj rdeča. Reggio Emilia, Bologna, Ferrara in Pesaro. Štirj rdeča središča. Središče najbolj rdeče pokrajine je Reggio Emilia. Vendar si Pesarezi tega ne puste reči. Daleč naokrog se širi in prebivalci mesta kaj radi poudarjajo, da je Pesaro »mala Rusija«.

Da je na tem precej resnice, se boste, spoštovani bralci, v nadaljnjih vrsticah lahko prepričali. Ali boste verjeli ali ne, je seveda prepuščeno vam. Vendar se vsakdo lahko prepriča. Saj Pesaro ni daleč. Leži ob jadranski obali, v višini Biograda na moru, približno 580 km od Jesenic. Zato! Kdor bo zdvomil nad mojo pripovedjo, kar 'ja, gledat z lastnimi očmi in poslušat z lastnimi ušesi!

TOČNOST PO NASE

7. septembra ob šesti uri naj bi odrinili z Jesenic. Pred oskrabanim domom ne ravno cvetoče jeseniške kulture je stal to jutro avtobus s transturistovimi barvami (rjavo-krem) in emblemi podjetja Ljubljana-transport (s spomenikom dobrotljivim taščam — zelenim zmajem). Pač posledica vsesplošnega združevanja. Na strehi so bile pod nepremočljivo jadrino zložene kulise, ki so pred vsakim podvozom delale skrbi šoferju, odrskemu mojstru (grede je bil tudi statist), režiserju, upravniku gledališča in vsem tistim, ki niso bili zatopljeni v resne ali neresne pomenke. V avtobusnih safejih, na mrežastih policah in pod sedeži je bilo vse polno kovčkov, potoval in torbic. Zadnji dve vrsti sedežev sta bili odstranjeni. Tam je stala velika košara z odrsko garderobo, na njej pa je bil kaširan coprniški klobuk. Zraven so stale čelade kotorskih vojščakov, sod, ki je pozneje s pridom nastopal na odru, pa najrazličnejši rekviziti, brez katerih se ni mogoče iti »teater«. Nad vso to neobhodno kramo smo razvesili suknjiče in toalete za tisti večer, ko bo treba nekaj predstavljati tudi zunaj gledališča. Ko bo treba zastopati svojo deželo, biti prireditelj in gostitelj in ko bo treba reprezentirati samega sebe (beri! jugoslovansko kulturo, patriotizem in standard).

Ob šesti uri naj bi tako otovorjeni avtobus odrinil z Jesenic. Nekaj po osmi se je to res zgodilo. Vsaka zamuda ima svoj vzrok. Ta ga je imela v zamudi nekega ekspresnega vlaka, ki je imel pripeljati režiserja Belino in zastopnika prosvetnih društev Slovenije Šmona. Ker vlaka nista mogla pričakati, sta prišla z nekim avtobusom in potem je rjavo-krem avtobus lahko odrinil.

(dalje prihodnjic)

Občni zbor zveze borcev NOB

Koncem februarja je bil redni letni občni zbor krajevne organizacije ZB NOV terena Podmežaklja. V poročilu odbora je bila izčrpno omenjeno delovanje te krajevne organizacije, njihova skrb za člane in otroke padlih ter še živih borcev. Uspešno so reševali tudi stanovaljsko vprašanje in po mnenju vseh navzočih zasluži odbor priznanje za tako uspešno delo. Dosedanji odbor je vodil Veljko Mandić, ki bo predsednik tudi v prihodnji mandatni dobi. Za njegovega namestnika je bil izvoljen Franc Ajster, za tajnika pa Marija Pogačar. Izvolili so tudi komisije z nalogom, da še povečajo delo in skrb za naše borce. Lahko rečemo, da je občni zbor ZB NOV terena Podmežaklja uspel, prav tako kot je bilo uspešno delo te krajevne organizacije v preteklem obdobju.

lanjem. Zato je v okrevališču šola z dvema oddelkoma, kjer se uče otroci od I. do IV razreda in ob zaključku leta lahko dobijo tudi spričevala.

Da je srednjegorska klima, privlačna okolica s prirodnimi lepotami in ne nazadnje dobra oskrba, ugodno vplivala na paciente, kaže to, da se mnogi vračajo po več let zaporedoma v zdravilišče, pozneje celo na svoje stroške. Za razvedrilo imajo klubski prostor s televizijo, šahom in ostalimi rekviziti, predvsem skrbje tudi za razvedrilo in fizioterapijo otrok. Za odrasle prirede zabavne večere s plesom, imajo pa tudi bogato knjižnico.

Mnogim je bivanje v tem zdravilišču vrnilo vero v sebe in voljo do življenja ter pripomoglo, da se vrnejo na svoje domove in delovna mesta širom naše domovine.

MI

Obisk v okrevališču „Franca Rozmana“

LANSKOLETNI USPEHI

Večkrat sem že slišala za dom »Franca Rozmana-Staneta« v Martuljku, vendar doslej nisem imela prilike kaj več slišati o njem. Verjetno tudi marsikdo izmed naših bralcev ne ve, da imamo v naši komuni priznано zdravilišče, ki ga je ustanovil Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Leta 1957 je bilo klimatsko zdravilišče združeno z mladinskim okrevališčem »Franc Rozman« v enoten zavod s samostojnim financiranjem. Začetne težave ni bilo lahko prebroditi in kolektiv je bil že tudi v resnih finančnih skripcih. V zadnjih dveh letih se je stanje ob prizadevanju ravnatelja zavoda tov. Dulmina in seveda tudi celotnega kolektiva vidno izboljšalo in zaključni račun je pokazal kar lepe uspehe.

Zavod ima izvoljene samoupravne organe, 11-članski svet zavoda in 7-članski upravni odbor, ki je tesno povezan s svetom za zdravstvo občinske skupščine in občinskim sindikalnim svetom Jesenice, posebno letos, ko pripravljajo in izdelujejo novi statut zavoda, katerega bodo sprejeli že v tem mesecu po skrbni predhodni pripravi in proučitvi.

V zdravilišču se je v lanskem letu zdravilo 1279 pa-

cientov s skupno 40.180 oskrbnimi dnevi ter 645 otrok s 34.920 oskrbnimi dnevi. V zdravilišče prihajajo pacienti, ki bolujejo za psihonevrozo, astenijo, bronhialno astmo in inaktivno TBC, medtem ko je diagnoza otrok, poslanih na okrevanje, izključno inaktivna TBC. Pri vseh teh se je stanje vidno izboljšalo in so se pokazale pozitivne spremembe.

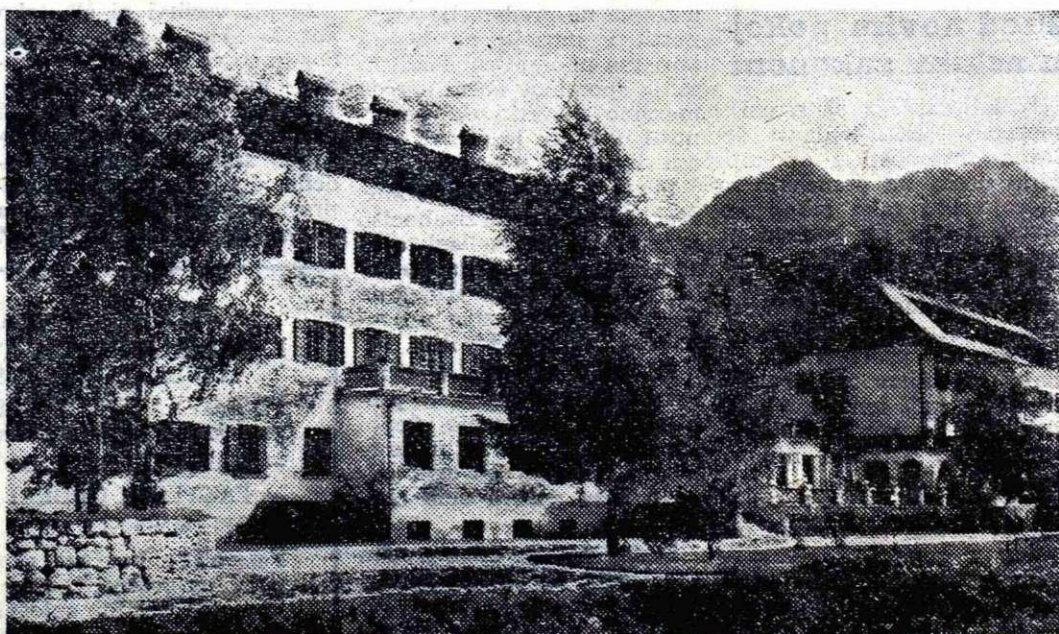
Iz razgovora z ravnateljem zavoda je bilo čutiti veliko skrb, tako za paciente kot za kolektiv zdravilišča, ki šteje 89 članov. V skrbi za strokovno izpopolnjevanje so organizirali tečaj nemščine, ena izmed uslužbenk je dokončala ekonomsko šolo, ena kuharica izpit za KV, trije pa se še izpopolnjujejo.

V lanskem letu in že v letu 1962 so precej sredstev vložili v nove investicije s tem, da so odkupili in adaptirali gostišče »Špik« ter ga opremili za nastanitev orehodnih

gostov, ki obiščejo paciente ali ostanejo kak dan v tem kraju. Vse sobe v zdravilišču so opremlili z novimi enotnimi posteljami in nočnimi omaricami. Nabavili so razno zdravniško opremo in uredili sanitarije. Poleg tega

so vložili preko 18 milijonov v gradnjo novega stanovanjskega bloka, ki ima 16 stanovanj (eno do trisobnih) ter 11 garsonjer. Že v septembru lani se je vanj vselilo osebje zavoda. S tem so izpraznili sobe v zdravilišču, kakor tudi v okrevališču za otroke. Izpraznjene sobe so namenili za učenje otrok in povečanje zmogljivosti ležišč.

V tem okrevališču je mnogo šoloobveznih otrok, ki poleg zdravljenja nadaljujejo s šo-

Dom »Franceta Rozmana« v Martuljku, okrevališče za odrasle in otroke

Navijalnica motorjev važen steber železarne

Kdaj so pričeli pri nas v naši železarni popravljati elektromotorje, ne vem točno. Verjetno takrat, ko je prišlo do prve okvare na elektrificiranem pogonu — ali pa na generatorju, ki je takrat služil za razsvetljavo. Motor je obstal — ali pa ga je bilo treba ustaviti. Proizvodnja se je ustavila in če so hoteli spet delati, ga je moral nekdo popraviti. Potreba je to narekovala. Tako je bilo to včasih in prav tako je še sedaj.

Dolgo časa je bila popravilnica motorjev — to se pravi: so popravljali motorje — samo v elektrodelaavnici na Jesenicah, tudi tiste z Javornika. Ker pa včasih tega niso opravili tako hitro, ali pa zaradi vedno večjega obsega popravil niso zmogli več, so začeli s popraviljem in previjanjem elektromotorjev tudi v električni delavnici na Javorniku. Sprva kakšen zelo nujen elektromotor, potem pa vedno več. Za popravila je bilo treba vedno več delavcev. Število pri tem zaposlenih se je postopoma večalo, toda ne v taki meri, da bi lahko doma v kolikor mogoče primernem času vse popravili. Zato se je morala železarna pogosto zateči k delavnicam in podjetjem zunaj železarne. Posamezni motorji so bili poslani tudi na Reko in tudi k »Rade Končarju« v Zagreb, kakršno je bilo pač popravilo. Dejstvo je, da zunaj železarne ni popravilnice elektromotorjev niti zelo oddaljene ne, ki bi jih zmogla v primernem času prevzeti in popraviti toliko, kolikor smo jih mi prisiljeni zaradi premajhnih zmogljivosti oddati v zunanje popravilo. Seveda so velika podjetja za to delo, toda ta imajo svoj proizvodni program in le tu in tam prevzamejo kaj v popravilo, njihovi roki pa so običajno zelo dolgi. Nekatere od teh zunanjih popravilnic lahko popravljajo le manjše motorje. Za večje nimajo ne potrebnih priprav in pogosto tudi njihov strokovni kader ni sposoben takih popravil prevzeti in opraviti. Skoro vse te zunanje popravilnice pa so usmerjene v to, da bi motorje samo previjale — pri kritačah in ležajih se že zapletejo, novi drsni obroči, nove osi in druga večja mehanska popravila jim pa sploh ne gredo več. To navsezadnje ni niti tako čudno, saj morajo dostikrat pri popravilih v naši navijalnici

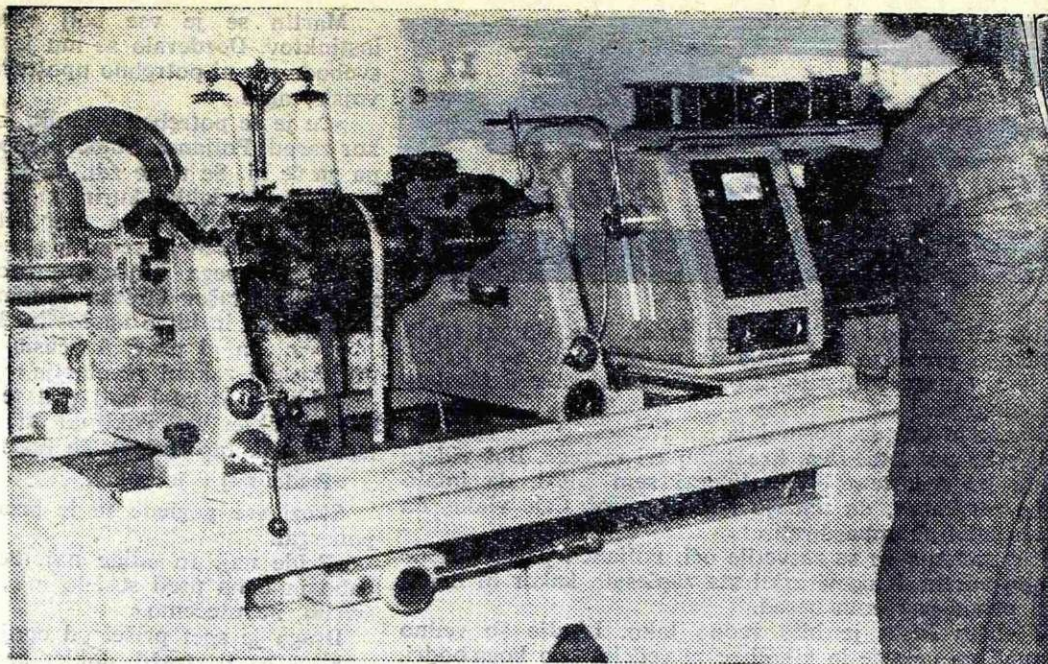
sodelovati z nami druge delavnice od konstrukcijske in mehanične, modelne mizarne, elektropeči in jeklovleka do hladne valjarne in žičarne.

Ob neobhodni pomoči zunanjih popravilnic je bilo treba preusmeriti delo v navijalnici na Jesenicah, tako, da so naši popravilci zaposleni s previjanjem le še kakih 30 — 40 % svojega časa, ostalih 60 — 70 % pa odpade na druga mehanska popravila motorjev. Če se zaradi nujnosti vseeno lotimo previjanja statorjev ali rotorjev večjih motorjev doma, nam to pogosto vzame več ljudi za daljši čas, kar se pri tako majhni posadi kot jo ima navijalnica, zelo pozna. Največja popravila večjih motorjev so vedno problematična ne zaradi kompliciranosti dela, pri nas imamo dobre ljudi, ki so zahtevam kos, zaradi časa, ki ga zahtevajo. Če je delo nujno in ga kaže poslati ven, je mnogokrat vprašanje, komu. Če dalj časa velja podjetje »Metalija« v Trbovljah za najdražje (to pa ni najhujše) in tudi za popravilnico, ki najmanj solidno popravi. Tudi po dvakrat smo jim že morali poslati slabo popravljeni motor nazaj. Res pa je, da ga razmeroma najhitreje popravijo, kar druge ne morejo.

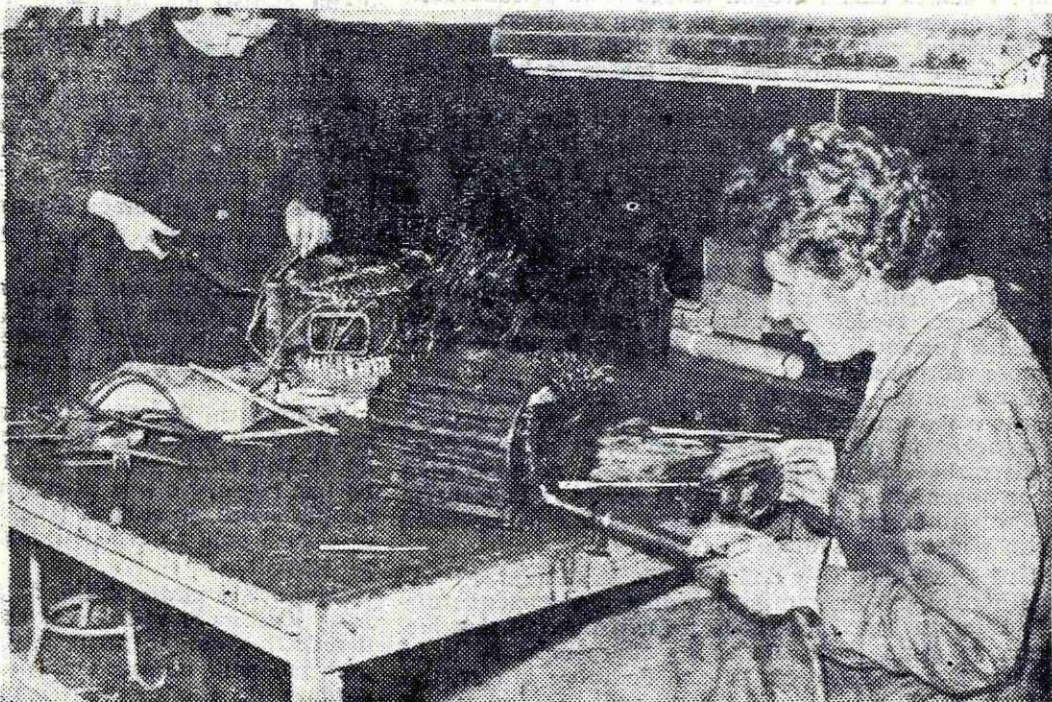
Tako je s temi zunanjimi popravili, problem je težji kot izgleda. Pri sedanjem stanju zato ni mogoče misliti na kakšno zmanjševanje obsega dela v naši navijalnici. Nasprotno! Edina varna in možna pot je, da številčno povečamo in bolje opremimo lastno navijalnico, tako da bomo lahko potem večino, čeprav ne vseh elektromotorjev popravili doma. Opremiti bi jo morali še s sodobnim navijalnim strojem in z napravami za snemanje in natezanje sklopov, zobatih koles in jermenic. Urediti pa bo treba seveda tudi primeren prostor.

Vse to nam bo uspelo le, če bomo dobili tudi potrebne dodatne nove delavce — popravilce. Žal, nam že zdaj marsikateri sposoben in prepotreben popravilec uide zaradi boljših pogojev drugam.

Kocijančič

Naprava za tariranje rotorjev elektromotorjev v navijalnici

Navijalke motorjev pri delu

Skakalci 11 držav v Planici

Dolina pod Poncami bo zopet zaživela. Planica, zibelka smučarskih poletov, bo sprejela v goste tekmovalce 11 držav, ki se bodo pomerili v eni najlepših smučarskih disciplin, v skokih.

V soboto in nedeljo bo veliko mednarodno tekmovanje na 80-metrski skakalnici. Organizacijski komite je že dobil prijave iz Italije, Švice, Avstrije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Francije, Madžarske, Poljske, ČSSR in Bolgarije. Izmed najbolj znanih imen bodo nastopili svetovni rekorder v smučarskih poletih Italijan Zandanel, nosilec več zlatih kolajn in rekorder Planice Recknagel, dobro znani Bolkart, najboljši Čeh Raska itd. Jugoslavijo bo zastopalo 15 skakalcev, med katerimi bo več mladih.

Prireditelji so pripravili že tudi točen program tekmovanja. V soboto bo uraden trening s pričetkom ob 10. uri vseh tekmovalcev, ki bodo v nedeljo startali v kon-

kurenci. V nedeljo bo uradno tekmovanje, zopet s pričetkom ob 10. uri. Določena je že tudi cena za vstopnice. V soboto je za odrasle vstopnina 100 din, za otroke 50 din, v nedeljo pa bo vstopnina za 100 % večja. Organizatorji so poskrbeli tudi za parkirne prostore ob skakalnici. Preskrbljeno je za jedalnice in pijačo. PTT je poskrbel za filateliste poseben žig, ki bo ta dan v prometu v Planici.

V nedeljo ob 15. uri bo uradna razglasitev rezultatov v hotelu Prisank v Kranjski gori.

Tako je v Planici vse preskrbljeno za tekmovalce in gledalce. Jugoslovanski tekmovalci imajo priložnost, da na domačem terenu popravijo marsikateri neuspeh v tujini. Škoda je le, da organizatorji niso pripravili skakalnice že prej, da bi lahko na njej več trenirali.

RAZPIS

Vpisovanje učencev v osnovni šoli »Tone Čufar« in »Prežihov Voranc« Jesenice bo 25., 26. in 27. marca 1964, vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 18. ure. Vpisujemo otroke, ki so rojeni leta 1957 in januarja ter februarja 1958. Ob vpisu je treba predložiti rojstni list, za otroke, rojene leta 1958, pa tudi potrdilo mentalno-higienske ambulante o duševni zrelosti.

Uprava osnovnih šol »Tone Čufar« in »Prežihov Voranc«, Jesenice

**Opisujte
v železarja!**

»Bo ali ne bo,« je podvomil kmet. Vse skupaj traja že mnogo predolgo. Po moje ne more trajati več kakor pol leta, čeprav se ustijo, mrhe, da bodo zavzeli Moskvo in Leningrad.«

Stražarja sta se posmejala.

»Ne bo pol leta. Dva, kvečjemu tri mesece. Boš videl.«

»Če bo res, tem bolje. Včeraj sem slišal, da imajo toliko ranjencev, da nimajo kam z njimi. Cele vlake, da so jih sami bombardirali.«

Partizanoma so se zasvetile oči, Poljancu pa so stopile k robu vdrtin. Njegovi zrkli sta zaplesali, kakor bi hoteli ujeti privid izrečenih besed.

V tistih časih je bilo vedno tako. Ljudje so vedno računali na mesece in nikoli se ni vedelo, kdo koga bodri.

Ker so bili vsi ljudje potrebni upanja, so ga dajali drug drugemu. Kadar so bila njihova obzorja najbolj zastirta, so bili v stanju vlivati drugim mnogo lepih pričakovanj.

Medtem se je posvetovanje na rovtu razživel.

»Poznam ga,« je trdil Martin, »in vem, da ni manj zanesljiv kakor kdo izmed nas. Prav takšen je kakor Podrobar.«

»Tudi to ni prav, da Podrobar ve, kje smo. Nikoli ne veš, kaj lahko že čez nekaj ur iztolčejo iz človeka. Jaz sem se o teh stvareh veliko pogovarjal z Gregorčičem,« je govoril Polde. »On je skušal Španijo in pozna vsakršne ukane. Vedno mi je ponavljal: konspiracija je temelj gverilske taktike. Včeraj je vedel za nas Podrobar, danes je zvedel Poljanec, jutri bo zvedel kakšen Vasilij in do pomladi gre lahko že pot skozi naš tabor. Potem se nemara posreči zvedeti še kakemu Nemcu. Ne gre tako, Martin! V revoluciji zaupaj samo tistemu, ki nič ne ve in ne more nič povedati!«

»Vse to je res, Polde. In tudi to je res, da lahko Podrobarja vsako uro aretirajo, mene ali tebe pa ne morejo. Pa še nekaj je res. To, da ni med njim in med nami nobene razlike. Če jim jutri prideš v pest, ne bodo izbili iz tebe nobene besede. Iz mene tudi ne. In iz Podrobarja tudi ne. In Poljanec je iz enakega testa,« je oporekal Martin pod vtisom svojega instinkta.

»Hočeš reči, da žive v dolini ljudje, ki so najmanj tako zanesljivi kot mi. Prav imaš. A razlika je v temle: če ujamemo katerega izmed nas, bodo tovariši poučeni tisti hip. Izjema je samo kurir. Če zapro Podrobarja, se lahko primeri, da zvemo šele čez tri dni. Podrobar je star, njegova fanta sta pa mlada in dekleti tudi. Ne reci mi, da čisto nič ne vedo. Vsakdo v njegovi družini ve kakšen drobec. In Nemci lahko iz drobcev sestavijo dolgo povest, Martin. Ni razlike v ljudeh, pač pa je razlika v razmerah.«

»Bomo šli na Staro Pokljuko ali na Klek?« se je vmešal Mihajlo, ki ga je mučila revma in je komaj premikal noge. Že nekaj dni je bil siten in zadirčen, zato je po svoje ironiziral to odločilno posvetovanje.

»Ti ne veš, kaj je sijalo iz njegovih udratih oči, ko sva si stala nasproti,« je rekel Martin. »Poblisk v njegovih zrklih mi je govoril: Pomagam vam, kolikor morem. In vsakdo vaših me lahko vsak hip izda. S tem si seveda ne belite glave, saj Poljanec naj kar gre v Begunje, h kolu ali v taborišče. Zdaj, ko čisto po nesreči tudi jaz vem nekaj takega, da vas lahko ogrozam, pa niti trohice vašega zaupanja. Ali res tako malo veljam v vaših očeh? Mislim, da mi je to hotel reči s tistim svojim votlim pogledom.«

»O teh rečeh bomo premišljevali po vojni,« ga je zavrnil Polde. »Takrat bomo utrjevali omajano zaupanje. Vsi vemo, kako je treba ravnati. Izbirati ni kaj.« Polde je bil trd vojak revolucije, ki pozna samo boj, varnost in zmago.

Govorili so precej glasneje kakor običajno. Zato je Drago slišal razgovor do ognja, ki ga je vztrajno razpihaval. Ni več strpel. Stopil je ven, odzvil nekaj tovarišev in se postavil med Poldeta in Martina.

»Vidva sta delavca,« je rekel. »Živela sta v mestu onkraj Mežaklje. Prej sta gledala naše ljudi iz mesta, zdaj jih gledata iz gošče. Jaz jih poznam iz njihovih hlevov in hiš. Verjemita mi, da Podrobar in Poljanec lahko v nekaj trenutkih preudarita, kje smo. Vse hoste, rovtu, svisli in bajte poznata. Če bi se namerilo, da se takile ljudje obrnejo proti nam, nam lahko pripeljejo Nemce vsak hip za hrbet, naj se še tako skrivamo. Ne kaže napraviti njihovega zaupanja. Razmisli o tem, Polde!«

Drago ni čakal, da bi Polde razmisllil. Šel je nazaj in se spet ukvarjal z ognjem, ki ta dan ni in ni hotel prav goreti.

»Če se hočeš skriti pred takimile, odredi premik na Jelovico ali v bohinjske hribe. Pa ne misli, da tam ni kmetov, ki imajo poštete gamse in srnjake. Kaj bi ne umeli ljudi?« je godel Mihajlo.

Martin se je vse bolj vdajal prigovarjanju svojih instinktov. Dozdevalo se mu je, da teh nekaj mesecev do svobode res ni potrebno upoštevati vseh pravil gverilskega vojskovanja.

»Če je že potreben premik, je bolj zaradi Radovana kakor zaradi Poljanca. Sinoči bi moral priti. Poldne bo skoraj, pa ga še ni. Se ti ne zdi, da je lahko kaj narobe. Saj po tvoje, Polde, lahko kurir, ki se ne vrne pravi čas, vsak hip pripelje Nemce na zbor čete.«

V tistih dneh je veljal glas cele družine. Ker še ni doživela nobenega hujšega presenečenja, je bilo v njej mnogo pristašev širšega zaupanja. Martin in Polde sta brala iz oči in hitro ugotovila, kaj misli njuna družina.

»Vem, da ni prav. A včasih pomeni zaupanje več kot preizkušeni zakoni revolucije,« je rekel Martin.

Polde se je vdal bolj pod težo prepričanja, da se Poljancu nikjer na Pokljuki ni mogoče skriti in da jih lahko vsak hip izsledi, če hoče.

»Pride naj,« je rekel.

Skozi vse poglede se je prelila jasnina, le Mihajlo je ponergal.

»Pride naj. In odide naj. Potem se ti zaklepeta pred babo in baba pred sosedo in ... no ja, če nas zalotijo v svislih, ne utečemo.«

Drago je spet prišel od ognja.

»Boš pa ti stražil, dokler se ne prepričamo, da nas ni izdal,« mu je rekel.

Mihajlo je nekaj zarobantil in odšel za svisli, na rovtu pa je tisti hip zavladalo pričakovanje. Čakali so domačega človeka. Srečati se z njim sredi dneva, v taboru, to je bilo nekaj, kar ni doživel še nihče. Začutili so, kako vse drugače bo to, kakor če se ponoči pritihotapiš do hiše, pošepetaš nekaj najnujnejših besed, oddaš ali vzameš, kar je treba in spet odideš. Vsi so komaj čakali, da pride mednje človek iz doline, da mu podajo roke in da se pogovore. Tako, kakor včasih, pred vojno.«

Med tem je prikorčil Martin do stražnega mesta.

»Z mano pojdi!« je rekel Poljancu. Zasukal se je in vzel gorečo cigareto, ki mu jo je ponudil stražar, Poljanec pa je dvignil sani na ramo in šel za Martinom.

Ko sta prisopla čez preval, je objel z enim samim pogledom svojo senožet. Štirideset let jo je kosil in nikoli si ni mogel misliti, da bo postala dom tako številni družini.

»Preden mi je oče izročil grunt, mi je dal polno navetov. Želel je, naj se Poljančeva zemlja ne drobi. Posebno skrbno mi je zabičal, naj trebm in sežigam leskovje na tem rovtu. Ne sme se zarasti. V njem je preveč žuljev najinih starih, je večkrat ponavljal. Sramota bi bila, če si utre gozd pota na senožeti, s katerih so ga pregnali najini predniki.«

Moj oče ni mogel slutiti, da je moč dočakati tudi takele čase. Kdo more vedeti, kaj bo v tejle dolinici čez nekaj desetletij? Švabi so prišli, pa bodo tudi odšli. A tem vragom zadostuje en sam teden, da požgejo nas, svisli, vasi in gozdove, da pobijejo, kar je tod živega in odpeljejo, kar je kaj vrednega. V nekaj dneh so v stanju posejati po deželi toliko smrti, da je rodovi ne bodo otrebili. Kdo naj potem ve, ali bo čez dvajset let v tejle dolini mlad gozd ali pa bo morda še kateri Poljanec hodil sem trebit, kosit in cepit skodle.«

Med premišljevanjem sta zavila okrog zasnežene senožeti in stopila na steptani sneg pred hlevom. Tu je bilo tako, kakor da se bodo sešli znanci, ki so si že dolgo napovedali obisk in so težko drugi brez drugih.

Partizani so obstopili Poljanca in ga zasuli z vprašanji. Tisoče drobnih stvari so hoteli vedeti. Vse tisto, kar polni človeško življenje in je bilo zaradi razmer mesece zatajevano, je vrelo iz njih. Spraševali so in Poljanec je odgovarjal.

Njegov tobačni mehur je bil v hipu prazen. Izpred hleva se je kadilo, kakor bi gorelo pod kotlom neomajeno bukovje in nihče ni pomislil na konspiracijo.

Ja, tvoj konj se je pozdravil. Rekla je, da ga bo prodala,« je govoril Poljanec.

»Pri vas so prejšnji teden klali.«

Tvoja se je pritoževala, da so ji s kart porezali vso maščobo.

Včeraj so na Jesenicah zaprli kaj vem koliko ljudi. Le kdo, hudiča, izdaja?

Ko je Poljanec tolažil radovedne, sta se Martin in Polde tiho pomenkovala. Počakala sta, da je Poljanec oteščal radovednost tovarišev, potem sta ga poklicala stran.

»Sem pridi,« je rekel Polde.

»Fantje, naložite mu samotežnik!« je dejal Martin.

Stopili so za svisli in se skušali sporazumeti o tem, kar bi se ne smelo zgoditi.

»Poskusi si pomagati kako drugače. Deset ali štirinajst dni bi bilo treba potpeti.« Martin je gledal v tla. Z nogo je teptal sneg, na katerega je Poljanec izpljunil črno slino prežvečenega tobaka.

»Živino naj ti pa sem priženem,« je odvrnil kmet.

»Zjutraj sem vrgel v jasli zadnje mrve. Mi boš nemara rekel, naj pokoljem ali pa podarim Nemcem, kar je živega v hlevu?«

(Dalje pril. »ajič«)

Razprava o osnutku statuta kulturno-prosvetnih organizacij

V ponedeljek je bil v Delavskem domu pri Jelenju zbor kulturno-prosvetnih delavcev. Razpravljali so o tečaju za IV. kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev in o osnutku statuta. Tudi tokrat so predlagali, da bi morala skupnost kulturno-prosvetnih organizacij, tak naj bi bil nov naziv Zveze, vključevati tudi profesionalne kulturno-prosvetne organizacije oz. ustanove. Član osnovne organizacije naj bi bil lahko vsak državljani, ki se želi udeleževati na kateremkoli področju umetnosti in kulture. Izvršni organi skupščin oz. kongresa naj bi bili sveti. Organi naj bi se razločevali glede na teritorialni in pristojnostni obseg in ne več z najvišjo ali nižjo. Člani zbora so smatrali, da so tolmačenja in odločitve z višjih mest vse preveč v duhu dosedanjih pravil in predlagali, da naj bi nejasnosti o njihovem nastanku razčistili in temu primerno statut dopolnili. Ugotovili so, da bi moral osnutek statuta vsebovati več novosti v smislu ustave, da se bo osvobodil togih in suhih določb dosedanjih pravil. Blenkuš

1,5 milij. ton jeklene litine

ZDA — V preteklem letu so izdelale livarne v ZDA 1,5 milijona ton jeklene litine, kar je za 80.000 ton več kot v letu 1962. Proizvodnja jeklene litine v ZDA je bila v lanskem letu od leta 1957 naprej največja.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega moža, očeta in brata

STANETA BRATANICA

se najlepše zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami. Najlepša hvala množičnim organizacijam terena Javornik — Koroška Bela in Jesenice za pomoč in pozornost. Prav posebna zahvala godbenemu odseku DPD Svoboda Javornik — Koroška Bela, sodelavcem njegovega obrata Javornik III. ter vsem sostanovalcem za nesebično pomoč v najtežjih dneh. Zahvaljujemo se govornikom ob odprtem grobu in vsem, ki ste ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, hčerki Branka in Stan-ka ter sestra Milka z družino.

Kaj bomo gledali v kinu?

KINO »RADIO«

14. in 15. marca ameriški barvni CS film ZLATO IZ SEVEN SAINTS, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

16. marca španski barvni film MATI, POSLUŠAJ MOJO PESEM, ob 17. in 19. uri.

17. in 18. marca angleški barvni film POD OKRILJEM NOČI, ob 17. in 19. uri.

19. marca jugoslovanski film ROJAKI, ob 17. in 19. uri.

20. marca egiptovski film NEZNANA ŽENA, ob 17. in 19. uri.

21. marca ameriški barvni film DVA JAHACA, ob 17. in 19. uri.

KINO »PLAVŽ«

14. in 15. marca angleški barvni film POD OKRILJEM NOČI, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

16. in 17. marca ameriški barvni CS film ZLATO IZ SEVEN SAINTS, ob 18. in 20. uri.

18. marca španski barvni film MATI, POSLUŠAJ MOJO PESEM, ob 18. in 20. uri.

19. in 20. marca nemški film MAŠČEVALEC, ob 18. in 20. uri.

21. marca italijansko-španski barvni CS film LAŽNI ZAKON, ob 18. in 20. uri.

KINO ŽIROVNICA

14. marca angleški film NE-NAPOVEDAN SESTANEK.

15. marca egiptovski film SLAVČKOVA PESEM.

18. marca ameriški barvni CS film ZLATO IZ SEVEN SAINTS.

21. marca nemški film MAŠČEVALEC.

KINO DOVJE

14. marca egiptovski film SLAVČKOVA PESEM.

15. marca angleški film NE-NAPOVEDAN SESTANEK.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega in nepozabnega sina, brata, strica in nečaka

MILANA OVNA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, prijateljem, sorodnikom, vaškim fantom in dekletom, kolektivom: vzdrževanje Javornik, Veriga Lesce, NB Jesenice, slušateljcem večerne ESS, dijakom II. a razreda gimnazije za vence, denarno pomoč in sožalje. Zahvaljujemo se primariju dr. Hafnerju, dr. Vilmanu ter strežnemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice Jesenice za trud in nego ob težki bolezni. Iskrena zahvala vsem, ki so ga obiskovali, tov. Iskrju Tušarju in Balohu pa za poslovilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se tudi godbi in pevskega zboru DPD Svoboda Žirovnica ter sosedom za pomoč v dneh težke izgube.

Žalujoča družina Oven

19. marca ameriški barvni CS film ZLATO IZ SEVEN SAINTS.

21. marca angleški barvni film POD OKRILJEM NOČI.

KINO KOROŠKA BELA

15. marca ameriški barvni CS film RAZBITINE LADJE MARY DEARE.

16. marca angleški barvni film POD OKRILJEM NOČI.

21. marca jugoslovanski film ROJAKI.

KINO KRANJSKA GORA

13. in 14. marca ameriški barvni CS film RAZBITINE LADJE MARY DEARE.

15. marca nemški film MAŠČEVALEC.

17. marca španski barvni film MATI, POSLUŠAJ MOJO PESEM.

20. in 21. marca ameriški barvni CS film ZLATO IZ SEVEN SAINTS.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 13. marca od 12. ure do 20. marca do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Alojzij Jenko, Jesenice, cesta maršala Tita 84, tel. 277.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Avguštin Tancar, Jesenice, Cesta maršala Tita 27, tel. 278.

Program Svobod JESENICE

DPD »SVOBODA TONE ČUFAR« JESENICE PROGRAM PRIHODNJEGA TEDNA:

14. marca ob 20. uri: VEČER NARODNIH PLESOV IN PESMI — gostovanje v Kranjski gori

17. marca ob 17. uri: »400 LET OPERE« — predvajanje z diapozitivi in glasbenimi odlomki za osnovno šolo Koroška Bela, predava ing. Karba — v dvarani osnovne šole Kor. Bela

17. marca ob 19. uri: FILMSKI VEČER — nadaljevanje predavanja »Filmska umetnost in slikarstvo« s predavanjem BARVNIH ZVOČNIH FILMOV — velika dvorana delavskega doma

21. marca ob 18. uri: OTVORITEV RAZSTAVE KLASIČNEGA SLIKARJA FRANCA KAVČIČA (1762 do 1828) — v mali dvorani delavskega doma

JAVORNIK

DPD Svoboda France Mencinger — Javornik — Koroška Bela

Nedelja 15.3. ob 19.30 Boris Grabnar: MIMO NACRTA — zadnjič

ŠPORT IN KULTURA

Nova postojanka v kraljestvu Jalovca

Čeprav je v naših Julijcih veličastne gore. Nevarno pa šele peti po višini, zavzema Jalovec brez dvoma prvo mesto za Triglavom. Razgled z njegovega vrha presega vsa pričakovanja. Zaradi oddaljenosti je postal vzpon na Jalovec veliko lažji, ko so planinci iz Gorice leta 1933 zgradili malo leseno kočo v velikosti 3x4 m v višini 2050 m pod markantnim vrhom Špičko v vzhodni Velikega Ozebnika. Dobrih dvajset let je potekala državna meja po grebenih Jalovca, Mojstrovke, Prisojnika in Triglava. Ko je Jalovec postal zopet svobodna slovenska gora, so jeseniški planinci obnovili že razpadajočo kočo pod Špičko. Kako je ta skromni in ljubki planinski domek potreben, dokazuje, da išče vsako leto v njem zatočišče na stotine planincev. V letu 1962 jo je obiskalo 913.

Ker je koča pod Špičko še na važnem križišču štirih planinskih poti, ki vodijo na Jalovec ter drži mimo tudi slovenska planinska transverzala, je razumljivo, da se planinsko društvo z Jesenic že več let ukvarja z mislijo, da bi zgradili tam večjo planinsko kočo. Na zadnjem občnem zboru tega društva smo slišali, da je že pripravljen načrt za gradnjo nove koče. Na zboru je bilo tudi predlagano, da bi stari Tičarjev dom podrl in les znosili na Sleme ter tam zgradili manjšo kočo. Vprašanje pa je, če je pametno graditi v oddaljenosti pol ure od treh postojank še četrto. Vsiljuje se nehoti misel, da hočejo graditelji poskrbeti tudi za planince, ki zahajajo v gore, da v tihi samotni nemoteno občudujejo

je, da se ne bodo zaradi bližine in lahkega dostopa pojavili tudi tam nevzgojeni turisti s hreščecimi tranzistorji in našminkane turistke z visokimi petami.

Drugi predlog na občnem zboru pa je bil, da bi iz lesa starega Tičarjevega doma zgradili kočo pod Špičko. Izkušnje pri obnovi koče l. 1949 in 1950 nam povedo, da bi bil to račun brez krčmarja. Nošnja materiala z Vršiča je stala precej več kot material in gradbena dela. Težave s prenosom bi bile tudi, ker je steza ponekod zelo ozka in nevarna. Nad trentarsko planino so obširni in bujni gozdovi s stoletnimi macesni, smrekami in bori. Priporočljivo je, da bi gradili novo kočo iz kamena kot so gradili Pogačnikov dom. Nad trentarsko planino bi lahko kuhali tudi apno, saj je apnenca dovolj in debele bukve bi bile sijajno kurivo. Tudi Radovljčani so za gradnjo Pogačnikovega doma kuhali apno v bližini gradbišča. Ker zapade pozimi veliko snega in se radi spuščajo plazovi, je edino varno mesto, kjer stoji sedanja koča, ki naj bi ostala ohranjena. Poleg nje je na planoti še dovolj prostora za novo.

Se pred začetkom gradnje nove koče pa bi se splačalo nekoliko naprej od grape, ki pada proti izviru Soče, zgraditi popolnoma novo stezo, ki bi se v v lahkem vzponu dvigala in v skoro ravni črti prišla pol ure pod kočo na sedanjo stezo. Stara pot precej pada in izgublja na višini. Nova pot bi bila tudi krajša.

S postavitvijo nove koče pod Špičko, ki naj bi imela

vsaj 40 postelj oziroma ležišč, bi si jeseniški planinci postavili še en lep spomenik. Pravi planinci, ki se čutijo preganjeni že iz tolikih planinskih postojank, bi bili gotovo zelo hvaležni in srečni, ko bi se srečavali le z vzgojenimi idealnimi planinci. Bili bi odmaknjeni od dolinskega trušča in hrupa motorizacije. Ko bodo v goro drznih oblik in njene prepadne stene zabili še nekaj klinov in pritrili več jeklene vrvi, pa bo postal Jalovec za Triglavom druga slovenska romarska gora.

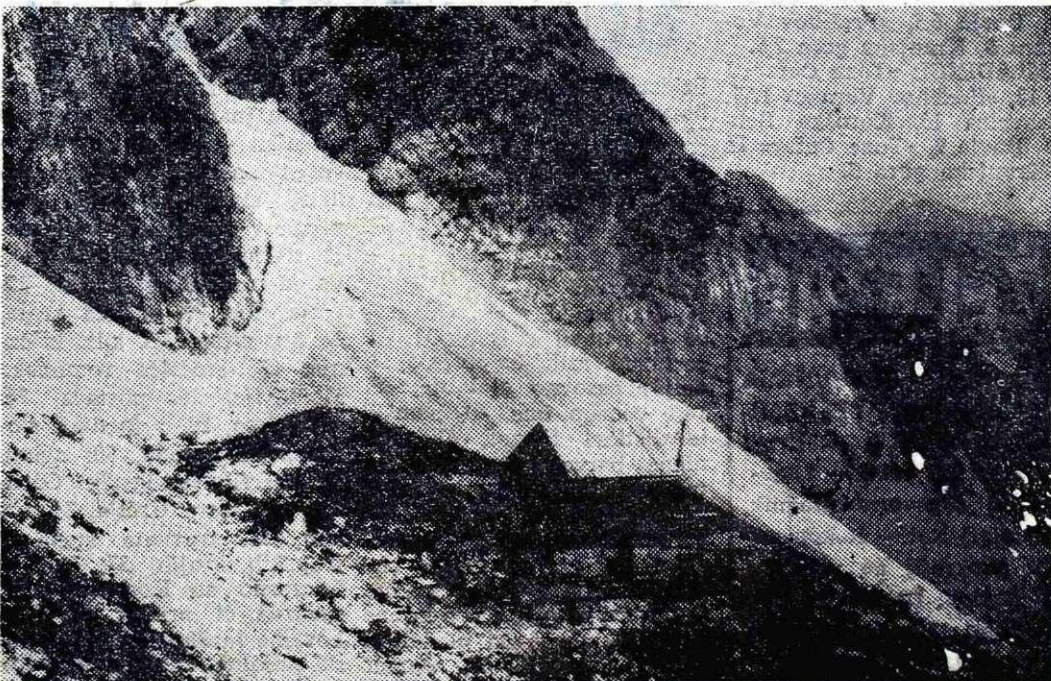
Anton Blažej

Železarski globus

LUKSEMBURG — V preteklem letu so izdelale vse železarne te majhne države 4 milijone ton surovega jekla, kar je prav toliko kot v letu 1962.

NIZOZEMSKA — V letošnjem letu bodo začeli dobavljati zemeljski plin iz znanih velikih nahajališč pri Groningenu v Francijo. Zaenkrat imajo sklenjeno pogodbo za 5 milijard kub. metrov letno.

VELIKA BRITANIJA — Britansko združenje za raziskovanje v železarski industriji (BISRA), ki je razvilo nov postopek za proizvodnjo jekla, imenovan FOS (fuel, oxygen, scrap — gorivo, kisik, staro železo), je prodalo licenco za projektiranje in izgradnjo naprav za ta postopek britanskemu podjetju Head Wrightson. Stanje v zvezi s tem novim postopkom za proizvodnjo jekla je sedaj takšno, da je možna njegova industrijska uporaba.

Koča pod Špičko

Tri zmage v Svici

Prejšnji teden so bili jeseniški hokejisti na 7-dnevni turneji po Svici, kjer so odigrali 3 tekme ter vse odločili v svojo korist.

S Kompasovim avtobusom so se odpeljali z Jesenic preko Avstrije v Svico. Prvi njihov cilj je bilo prelepo švicarsko mesto Ascona. Po 26-urni vožnji in eni neprepani noči so prišli dve uri pred tekmo na cilj, kjer so oblekli drese in odšli na igrišče ter premagali tamkajšnje moštvo s 15:5 (5:3, 5:1, 5:1). Pot jih je dalje vodila proti enemu najbolj znanih švicarskih letovišč Arosi. To mesto, ki leži 1800 m nad morjem, sestavljajo poveči-

ni sami mali hoteli, ki so že razprodani za 2 leti vnaprej. Tekmo so odigrali v dopoldanskih urah, ker imajo turisti zabavo in program po hotelih. Zanimivo je to, da imajo hotelski gosti pri vstopnini 30% popusta. Rezultat te tekme je bil 11:4 (4:0, 3:2, 4:2). Naslednja tekma je bila na sporedu v Langenthalu in tudi tretjič so triumfirali z rezultatom 7:3 (3:0, 2:1, 2:2). Toda rezultat te tekme bi moral biti še boljši. Igralcem se je poznala utrujenost od dolgega potovanja. Med tekmo so dobili tudi sporočilo iz Zahodne Nemčije, da tam ne bodo odigrali nobene tekme kakor je bilo prvotno mišljeno. Preko Nemčije in Avstrije so se vrnili nazaj domov. Povsod kjer so igrali,

so bili zelo lepo sprejeti in so navezali prijateljske stike. Dobili so ponudbo, da se prihodnje leto priključijo na končni hokejski turnir, ki se prične 15. marca. Na tem turnirju sodelujejo Italija, Švica in Nemčija. S temi tremi zmagami so jeseniški hokejisti mnogo doprinesli ugledu jugoslovanskega hokeja v tujini. V Svici imajo 300 hokejskih klubov in 46 umetnih drsališč. Sedaj pa uvajajo že tudi drsanje kot obvezni predmet v šoli. Zaradi tako velikega števila klubov je državno prvenstvo po ligah, ki so razdeljene v A in B skupino. B skupina pa je razdeljena še v vzhodno in zahodno skupino. S to turnejo so jeseniški hokejisti zaključili tudi sezono 63/64.

EKIPNO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL

Šahovsko prvenstvo osnovnih šol v naši občini je organizirala občinska zveza DPM s sodelovanjem šahovskega društva Jesenice. V nedeljo, 8. marca, se je zbralo v šahovskem domu 22 ekip. Vsaka ekipa je štela štiri tekmovalce in rezervo, tako da je bilo skupno 94 tekmovalcev, ki so bili razporejeni v šest skupin: mlajši pionirji, mlajše pionirke, starejše pionirke, starejši pionirji, mladinke in mladinci. Prvaki posameznih skupin so si priborili pravico sodelovanja na okrajnem prvenstvu osnovnih šol, ki bo aprila v Ljubljani.

REZULTATI:

MLAJŠE PIONIRKE: »Prežihov Voranc«.

MLAJŠI PIONIRJI: Žirovnica 2,5, »Prežihov Voranc« 1,5.

STAREJŠE PIONIRKE: »Prežihov Voranc« 2,5, Dovje 1,5.

STAREJŠI PIONIRJI: »Prežihov Voranc« I — 17, Kranjska gora 14, Žirovnica 9, Dovje 8, »Prežihov Voranc« II 7, Koroška Bela 5.

MLADINKE: »Tone Čufar« 10, Dovje 6,5, »Prežihov Voranc« 5, Kranjska gora 2,5.

MLADINCI: »Tone Čufar« I — 18, »Prežihov Voranc« 17,5, Žirovnica 15, Koroška Bela 9,5, Dovje 9, »Tone Čufar« II 9, Kranjska gora 5.

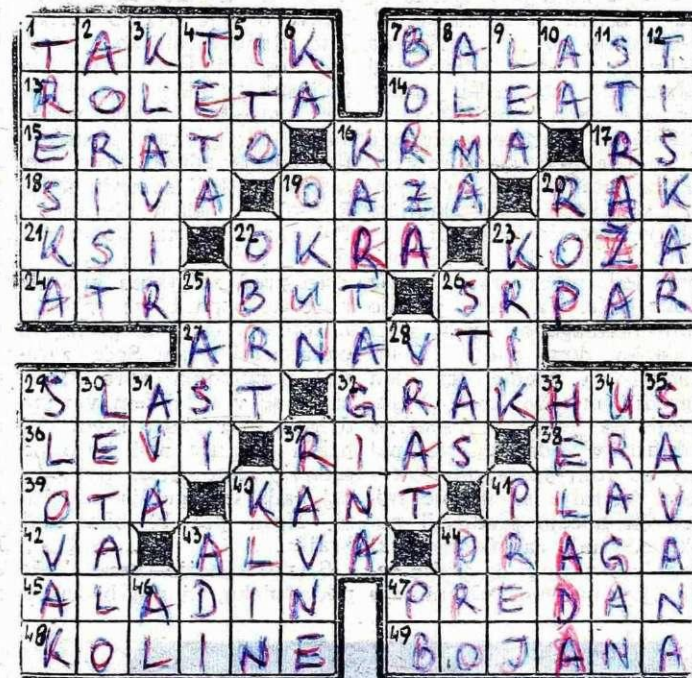
ZELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Fotokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Zelezarja, Zelezarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«.

KRIŽANKA

Vod.: 1. strateg, taktičen človek, 7. breme, napota, 13. okenska navojnica, 14. soli oljne kisline, 15. muza ljubzenskega pesništva, 16. dolina pod Triglavom, 17. začetnici psevdonima skladatelja

Navp.: 1. reka v Makedoniji, 2. dovršni pretekli čas, ki ga pozna le še srbohrvaščina, 3. veliko glasbilo, 4. sorodnica, 5. japonsko moško ime, 6. avtomobilska oznaka Karlovca, 7. posredo-

Friderika Sirce, 18. določene barve, 19. zelenica v puščavi, 20. zahrbtna bolezen, 21. grška črka, 22. vrsta barve, 23. del telesa, 24. prilastek, vzdevek, 26. izdelovalec srpov, 27. Albanci, 29. užitek, naslada, 32. ime dveh rimskih tribunov (brata Tiberij in Gaj), 36. italijanski pisec (Kristus se je ustavil v Eboliju), 37. berlinska radijska postaja, 38. daljše časovno obdobje, 39. tuje žensko ime, 40. nemški idealistični filozof, 41. psejnične barve (star izraz za moder, sinji), 42. avtomobilska kratica za Varaždin, 43. eno od imen izumitelja Edisona, 44. glavno mesto slovenske države, 45. deček s čudežno svetilko iz Tisoč in ene noči, 47. slovenski gledališki kritik (Vasja), 48. domač praznik, 49. reka, ki teče iz Skadarskega jezera.

valnica, 8. žensko ime, 9. tuje žensko ime, 10. enaka samoglasnika — začetnici slovenskega epskega pesnika, 11. hrib, skozi katerega vodi proga v javorniške valjarne, 12. tiskarski delavec, 16. nekdanja država v Afriki, 19. vrsta ribe, 20. nasilna kraja, 22. obrtništvo, 23. klic, kričanje, 25. središče romunske Moldavije, 26. postava, 28. del telesa, 29. pripadnik slovanskega naroda, 30. avion, 31. ime filmske igralkice Gardner, 33. stara Grčija, 34. orkan, 35. travnata stepa v tropskih krajih, 37. kraj z železarno na Koroškem, 40. zagozda, 41. prislov, 43. ljubkovalno moško ime, 44. latinski predlog, 46. znak za lahko kovino, 47. začetnici nizozemskega slikarja.

Še o avtobusnem prometu

Nove cene v avtobusnem prometu

V zadnji številki »Zelezarja« smo obljubili, da bomo danes objavili nove cene v mestnem avtobusnem prometu. Sicer podražitev vsi, ki se vozimo, krepko občutimo, vendar pogledimo natančneje, za koliko in na katerih relacijah se je podražil avtobusni prevoz.

Podražitev je najbolj občutna na relaciji Hrušica—Koroška Bela, saj znaša kar povprečno 22,86 odstotka. Novi cenik na tej progi izgleda takole:

CENIK ZA MESTNI PROMET JESENICE

HRUŠICA

20	bolnišnica
20	20 Plavž — samski dom
30	20 20 Plavž črpalka
30	20 20 20 Avtoservis
30	30 30 20 20 Železniška postaja
40	30 30 20 20 20 Gimnazija
40	30 30 30 30 20 20 parkirni prostor — Sava
40	40 40 30 30 30 20 20 Kašta
50	40 40 30 30 30 20 20 20 Obratna ambulanta
50	50 40 40 40 40 30 30 20 20 Javornik—podklanec
60	50 50 50 40 40 30 30 30 20 20 Javor—spomenik
60	50 50 50 40 40 40 30 30 20 20 Koroška Bela

Precej nižja je podražitev na progi Jesenice—Planina pod Golico, saj so se cene povprečno povečale le za 7,46%:

JESENICE — PLANINA POD GOLICO

JESENICE, železnica

20	Gimnazija
20	20 Železniška postaja
20	20 20 Avtoservis
30	20 20 20 20 bencinska črpalka
70	70 60 60 50 Žerjav
100	100 100 100 80 50 Prihodi
110	110 110 110 100 60 30 transformator
120	120 120 120 110 60 30 30 PLANINA POD GOLICO

Nov cenik je tudi na relaciji Jesenice—Blejska Dobrava. Podražitev znaša povprečno 6 odstotkov. Cene pa so sedaj naslednje:

JESENICE — BLEJSKA DOBRAVA

JESENICE, bencinska črpalka

20	Avtoservis
20	20 Železniška postaja
20	20 20 Gimnazija
30	20 20 20 20 parkirni prostor — Sava
30	30 30 20 20 Hermanov most
40	40 30 30 20 20 Podmežaklja I
50	40 40 30 30 20 20 Podmežaklja II
60	50 40 30 30 20 20 Podkočna
70	60 60 50 50 40 40 30 20 Lipce
80	70 70 60 60 50 50 50 30 20 Blejska Dobrava
100	90 90 80 80 70 60 60 50 40 20 pokopališče

Seveda se bodo zaradi povečanih cen v mestnem prometu povečale tudi cene mesečnih vozovnicam in sicer ustrezno splošni podražitvi. Omeniti pa je treba, da bodo na progi Jesenice—Planina pod Golico plačevali lastniki mesečnih vozovnic le dejansko izkoriščene vožnje, medtem ko to na ostalih progah ni mogoče izvesti.

Podpisana je bila tudi pogodba o prevozu delavcev na delo in z dela na dosedanjih delavskih progah. Ta pogodba urejuje vse odnose med železarno in prevoznikom ter tudi določa, da na te avtobuse v bodoče ne bodo več smeli sprejemati izrednih potnikov oziroma potnikov brez mesečnih vozovnic. Mesečne vozovnice bo izdajala železnica sporazumno z avtobusnimi odbori na posameznih progah.

Tudi v medkrajevni prometu so se s 1. marcem vozovnice podražile. Na nekaterih relacijah več, na drugih manj, povprečno pa za 8 odstotkov. V zvezi s tem naj omenimo, da bo treba že v bližnji prihodnosti misliti na ureditev primerne avtobusne postaje za medkrajevni promet na Plavžu, kjer bi naj tudi bila končna postaja na Jesenicah.

ZAHVALA

Odbor RK terena Plavž se zahvaljuje vsem prebivalcem Plavža, ki so dali prostovoljne prispevke za pomoč socialno šibkim na našem terenu.

Odbor RK terena Plavž